

**Strategia Rozwoju
Gminy Mirzec
na lata 2013 - 2020**

MM Marketing i Innowacje Sp. z o.o., ul Ciołka 12/428, 01-402 Warszawa

Audyt został opracowany przez zespół w składzie:

1. Monika Kępka
2. Magdalena Kępka
3. Bogdan Kępka

Autorzy dokumentu pragną serdecznie podziękować wszystkim osobom, których wiedza i doświadczenie przyczyniły się do powstania Strategii Rozwoju Gminy Mirzec na lata 2013-2020 w jej ostatecznym kształcie.

Spis treści

1.	Wprowadzenie	5
1.1.	Metodologia i etapy prac.....	7
1.2.	Konsultacje społeczne.....	8
2.	Krajowe i regionalne dokumenty strategiczne.....	9
2.1.	Krajowe dokumenty strategiczne	9
2.2.	Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego „Świętokrzyskie 2020”	11
3.	Diagnoza społeczno - gospodarcza Gminy Mirzec.....	17
3.1.	Ogólna charakterystyka gminy.....	17
3.1.1.	Położenie i podział administracyjny gminy	17
3.1.2.	Walory przyrodniczo - krajobrazowe	18
3.1.3.	Dziedzictwo historyczne i kulturowe	23
3.2.	Obszar społeczny.....	26
3.2.1.	Demografia	26
3.2.2.	Bezrobocie	28
3.2.3.	Bezpieczeństwo publiczne.....	29
3.2.4.	Pomoc społeczna i ochrona zdrowia.....	30
3.2.5.	Edukacja, kultura i oświata.....	32
3.2.6.	Budżet Gminy Mirzec	34
3.3.	Obszar gospodarczy	36
3.3.1.	Rolnictwo	36
3.3.2.	Działalność gospodarcza.....	37
3.4.	Obszar środowiska naturalnego oraz infrastruktury technicznej	39
3.4.1.	Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego.....	39
3.4.2.	Infrastruktura techniczna.....	40
4.	Identyfikacja najważniejszych problemów występujących na terenie Gminy Mirzec	46
4.1.	Problemy obszaru społecznego	46

„Strategia Rozwoju Gminy Mirzec na lata 2013 – 2020”

4.2.	Problemy obszaru gospodarczego.....	47
4.3.	Problemy obszaru środowiska naturalnego oraz infrastruktury technicznej.....	47
5.	Analiza SWOT.....	47
6.	Analiza trendów i kierunków rozwoju Gminy Mirzec	51
7.	Wizja i misja Gminy Mirzec.....	52
8.	Plan operacyjny Strategii Rozwoju Gminy Mirzec na lata 2013 – 2020.....	53
9.	Potencjalne źródła finansowania – nowa perspektywa.....	69
10.	System monitoringu i ewaluacji Strategii	79
11.	Załączniki	86
	Załącznik nr 1 – Wzór ankiet wykorzystanych podczas konsultacji społecznych.....	86

1. Wprowadzenie

Według teorii J. Hausner strategia rozwoju określana jest jako „koncepcja działania zmierzającego do zrównoważonego i długotrwałego rozwoju, przedstawiona w formie zwartej dokumentu zawierającego procedury osiągania zamierzonych celów. Dokument taki powinien składać się z następujących elementów: diagnozy stanu istniejącego, analizy słabych i mocnych stron, celu strategicznego i celów pośrednich, części dotyczącej sposobu realizacji złożonych celów, z wyszczególnieniem roli poszczególnych podmiotów, mechanizmu monitorowania i korygowania wdrażanej strategii”¹.

Strategię Rozwoju Gminy można również określić jako długofalowy proces wytyczania i osiągania celów wspólnoty samorządowej. Określa ona generalny kierunek, aspiracje i priorytety rozwoju społeczno-gospodarczego jednostki oraz przedstawia metody i narzędzia wdrożeniowe. Zapisy Strategii stanowią zatem determinantę decyzji merytorycznych, organizacyjnych i finansowych podejmowanych przez władze samorządowe. Dokument jest także odpowiedzią na ustawowy wymóg prowadzenia polityki rozwoju w oparciu o Strategię, jak również skuteczną próbą dostosowania się do standardów europejskich.

Samo tworzenie strategii rozwoju, a następnie jej wdrożenie jest procesem bardzo złożonym, obejmującym kilka etapów. Dodatkowo, proces ten jest procesem interakcyjnym, pozwalającym na ciągle aktualizowanie założeń strategii, dopasowywanie jej zapisów do zmieniających się warunków zewnętrznych i potrzeb mieszkańców. Etapy budowy strategii przedstawiają się następująco:

1. Analizy strategiczne - obejmują otoczenie gminy oraz jej terenu i mają za zadanie zdiagnozować potencjały rozwojowe w odniesieniu do szans i zagrożeń, jakie niesie ze sobą otoczenie zewnętrzne.
2. Wyniki przeprowadzonych analiz umożliwiają dokonanie wyboru i opracowanie optymalnej strategii, czyli szczegółowej mapy wskazującej precyzyjnie drogi i środki pozwalające gminie podążać we właściwym kierunku, urzeczywistnić wizję i osiągnąć założone cele.
3. Wdrożenie strategii wiąże się również z realizacją wielu projektów strategicznych.

Dobrze zorganizowany proces opracowania strategii umożliwia zaangażowanie władz lokalnych oraz mieszkańców w planowanie swojej przyszłości. Uwzględnienie zgłaszanych opinii i pomysłów pozwala na wypracowanie strategii, z którą będzie się identyfikowała w dużym stopniu społeczność lokalna. Utożsamianie się władz i mieszkańców gminy z opracowaną strategią stanowi niezbędny warunek jej skutecznej realizacji.

¹ Hausner J. (red), Programowanie rozwoju regionalnego. Poradnik dla samorządów województwa, Małopolska Szkoła Administracji Publicznej Akademii Ekonomicznej w Krakowie, Kraków 1999, s. 16.

„Strategia Rozwoju Gminy Mirzec na lata 2013 – 2020”

W procesie budowy Strategii bardzo ważną rolę odgrywają również przeobrażenia, jakie zaszły w sferze realnej, tj. rzeczywiste procesy i zjawiska (natury gospodarczej, społecznej, zarządczej, itp.), wpływające na rozwój gminy oraz aktualizacje dokumentów europejskich (Strategia Europa 2020), krajowych (Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju do 2030 r., Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju do 2020r., Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do 2030r.) i regionalnych (Projekt Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego „Świętokrzyskie 2020”). Stąd istotne jest by powstała Strategia została opracowana w kontekście dostosowania jej założeń do wytycznych i rekomendacji, które płyną z dokumentów o charakterze nadrzędnym.

„Strategia Rozwoju Gminy Mirzec na lata 2013-2020” jest podstawowym narzędziem prowadzonej przez samorząd gminny polityki rozwoju lokalnego. Jest dokumentem strategicznym o charakterze długofalowym, wyznaczającym cele i kierunki rozwoju gminy do roku 2020. Celem niniejszej Strategii jest możliwie najpełniejsze rozpoznanie uwarunkowań rozwojowych gminy oraz skorelowanie ich z oczekiwaniami mieszkańców gminy i na podstawie tego określenie akceptowalnych kierunków rozwoju.

Przyjęty horyzont czasowy Strategii oraz jej główne założenia nawiązują bezpośrednio do zasad polityki strukturalnej Unii Europejskiej i polityki regionalnej państwa. Zakłada się, że Strategia będzie bazowym dokumentem do opracowania i wdrożenia na terenie gminy programów i projektów, współfinansowanych ze środków krajowych i funduszy strukturalnych Unii Europejskiej w okresie programowania 2014 – 2020.

Planowanie strategiczne w formie niniejszego dokumentu spełniać będzie trzy zasadnicze funkcje:

- Decyzyjną – tworzącą merytoryczne podstawy podejmowania decyzji przez podmioty planowania i zarządzania strategicznego, które wspomagają rozwój społeczny i gospodarczy na terenie gminy;
- Koordynacyjną – zapewniającą wielostronną spójność strategii rozwoju gminy, w tym spójność wewnętrzną celów i działań operacyjnych, spójność ze strategią województwa i kraju oraz strategiami sektorowymi Rządu RP, a także spójność z planem przestrzennego zagospodarowania gminy;
- Informacyjną – mającą szeroki wachlarz odbiorców informacji, w tym wszelkich adresatów polityki rozwoju gminy, określonej w dokumencie strategii. W ramach funkcji informacyjnej dokument strategii pełni także szeroko rozumianą rolę edukacyjną. Informuje o ideach rozwoju gminy oraz o sposobach wdrażania tych idei.

Poszczególne funkcje planowania strategicznego będą podejmowane w pełnym zakresie w procesie zarządzania wspomaganym rozwojem gminy, czyli w procesie wdrażania strategii w życie, poprzez realizację poszczególnych przedsięwzięć gospodarczych, społecznych i organizacyjnych.

1.1. Metodologia i etapy prac

Strategia została przygotowana według uzgodnionej na szczeblu krajowym struktury dokumentu, zapewniającej odpowiedni poziom standaryzacji i porównywalności treści strategii dla samorządów wojewódzkich Polski². Dokument Strategii składa się z pięciu podstawowych części:

- I. Podstaw prawnych i założeń metodologicznych;
- II. Diagnozy stanu wyjściowego oraz przyszłych uwarunkowań rozwoju gminy (w tym uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych) wraz z poprzedzającym rozdziałem opisującym krajowe i regionalne dokumenty strategiczne;
- III. Analizy strategicznej – analizy problemów oraz trendów wraz z analizą SWOT;
- IV. Celów i priorytetów rozwoju gminy do roku 2020
- V. Opisu systemu wdrażania i monitorowania Strategii oraz źródeł finansowania.

Prace prowadzone nad opracowaniem Strategii Rozwoju Gminy Mirzec na lata 2013 – 2020 oparte zostały o model ekspercko – partycypacyjny, który pozwalał uspołecznić proces tworzenia niniejszego dokumentu strategicznego.

Pierwszym etapem prac była inwentaryzacja zrealizowana metodą desk research dokumentów planistycznych oraz strategicznych, mających wpływ na kierunki rozwoju Gminy Mirzec. Przy opracowaniu Strategii Rozwoju, szczególnie istotne były założenia i wytyczne zawarte w dokumentach wyższego rzędu, tj.: w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020, Projekcie Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego „Świętokrzyskie 2020”. W ramach drugiego etapu prac zorganizowano konsultacje społeczne w formie ankiety oceniającej potencjał rozwojowy Gminy Mirzec, która zamieszczona została na oficjalnej stronie gminy. Uzupełniającą formą konsultacji były warsztaty szkoleniowe, podczas których opracowano wspólnie z uczestnikami koncepcję strategiczną obejmującą analizę SWOT oraz kierunki działań rozwoju Gminy Mirzec. Kolejny etap obejmował opracowanie projektu Strategii Rozwoju Gminy Mirzec na lata 2013-2020 z uwzględnieniem wniosków z przeprowadzonych konsultacji społecznych.

² Zarys metodyki opracowania programów strategicznych, Rządowe Centrum Studiów Strategicznych, Warszawa, październik 2004

1.2. Konsultacje społeczne

„Strategia Rozwoju Gminy Mirzec na lata 2013 – 2020” zaprojektowana została w partnerstwie z różnymi przedstawicielami życia gospodarczego i społecznego gminy. Taka polityka miała na celu:

- Wypracowanie kierunków działań odpowiadających oczekiwaniom lokalnej społeczności,
- Zapobieżenie sytuacji, w której strategia działa jako „dokument władzy lokalnej”,
- Uświadomienie uczestników, iż strategia jest podstawą koordynacji działań różnych podmiotów tak, aby nawzajem się uzupełniały i zapewniały efekt synergii. Innymi słowy integracja działań wielu podmiotów działających na rzecz rozwoju Gminy Mirzec zmniejszy koszty tychże działań oraz promocji a zwiększa szanse na ich realizację. Efekty są nieproporcjonalnie większe w porównaniu z sytuacją, gdy każdy z podmiotów działa oddzielnie.

Prace nad dokumentem prowadzone były z przekonaniem, aby mieszkańcy mogli identyfikować się ze strategią, a więc musi ona obejmować wspólną wizję dotyczącą kierunków i form rozwoju społeczności lokalnej. W związku z tym proces tworzenia strategii skupiony był na opracowaniu systemu, w którym mieszkańcy, instytucje i podmioty władzy podejmują wspólne działania na rzecz rozwoju gminy w układzie władza – społeczność lokalna. Jest to o tyle ważne, że zakres strategii nie powinien skupiać się jedynie na tych obszarach, które ustawowo leżą w kompetencjach gminy, ale winien obejmować również zagadnienia rozwoju w ujęciu całościowym (obszar i zamieszkująca go ludność).

W procesie budowania strategii dla Gminy Mirzec uczestniczyli przedstawiciele różnych podmiotów, w tym:

- Przedstawiciele władz gminy;
- Pracownicy Urzędu i jednostek organizacyjnych gminy;
- Przedstawiciele organizacji pozarządowych;
- Przedstawiciele przedsiębiorców;
- Lokalni liderzy;
- Przedstawiciele innych grup występujący z pozycji interesariuszy.

Tabela 1 Harmonogram konsultacji społecznych

Termin i miejsce spotkania konsultacyjnego	Rodzaj i opis konsultacji społecznych
10 maja 2013r.	Spotkanie organizacyjne oraz wstępne opracowanie formy organizacyjnej oraz zasad pracy przy budowaniu poszczególnych elementów strategii.
28 maja 2013r.	I Konsultacje społeczne w formie warsztatów szkoleniowych zorganizowanych w celu poznania potencjału gminy, Badanie ankietowe wśród członków zespołu.
21 czerwca 2013r.	II Konsultacje społeczne w formie warsztatów zorganizowanych w celu określenia strategicznych kierunków rozwoju Gminy Mirzec potrzebnych do opracowania koncepcji projektowej strategii oraz wypracowania misji, wizji, celów strategicznych i operacyjnych.
Od 3 do 8 lipca 2013r.	Badanie ankietowe wśród mieszkańców
13 lipca 2013r.	III Konsultacje społeczne w formie warsztatów zorganizowanych w celu sporządzenia planu inwestycyjnego do 2020 w oparciu o partycypację społeczną.
23 lipca 2013r.	Spotkanie podsumowujące – zaprezentowanie oraz zaopiniowanie wstępnego projektu Strategii
31 lipca 2013r.	Spotkanie podsumowujące dotychczasowe prace nad Strategią na wspólnym posiedzeniu Rady Gminy
Od 16 do 30 września 2013r.	IV Konsultacje społeczne w tym dostępność projektu Strategii do publicznego wglądu

Źródło: opracowanie własne na podstawie harmonogramu spotkań konsultacyjnych

2. Krajowe i regionalne dokumenty strategiczne

2.1. Krajowe dokumenty strategiczne

Proces tworzenia lokalnych dokumentów planistycznych, w szczególności Strategii Rozwoju powinien brać pod uwagę zmiany w aktach prawnych regulujących wytyczne prowadzenia polityki rozwoju na wyższych szczeblach, począwszy od dokumentów na szczeblu Unii Europejskiej, aż do wojewódzkiej bądź subregionalnej strategii rozwoju. Tak ujęta spójność w wymiarze pionowym umożliwia wzmacniać efekty rozwojowe poprzez jednoznaczne zdefiniowanie kluczowych kierunków interwencji i działań które wynikają z dokumentów wyższego rzędu. Jednocześnie powoduje koncentrację środków publicznych na jasno określonych celach rozwojowych.

Schemat 1 Układ zależności oraz hierarchia europejskich, krajowych i regionalnych dokumentów strategicznych.

Źródło: opracowanie własne

Powyższy schemat prezentuje aktualny system prowadzenia polityki rozwoju, opierający się na hierarchicznym układzie dokumentów strategicznych, wzajemnie ze sobą zharmonizowanych i powiązanych. Zawiera on wytyczne płynące ze strategii Europa 2020, Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju, Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju oraz 9 strategii zintegrowanych, obejmujących 8 strategii branżowych i Krajową Strategię Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (KSRR). W tak pojmowany system wpisuje się Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego „Świętokrzyskie 2020”, stanowiąca z kolei podstawę dla projektowania lokalnych dokumentów strategicznych. W procesie lokalnego planowania strategicznego należy jednak pamiętać, aby zachować spójność i relacyjne powiązanie z systemem nadrzędnych dokumentów strategicznych.

Z punktu widzenia lokalnej polityki rozwoju priorytetowe miejsce zajmuje dokument Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020. Regiony, miasta, obszary wiejskie. Zgodnie z ujętą w nim, nową podstawą rozwoju regionalnego, do procesu planowania strategicznego powinno włączyć się następujące wytyczne:

- wykorzystywanie wewnętrznych zasobów regionów (uniezależnianie się od transferów zewnętrznych),
- tworzenie polityk wieloletnich i zdecentralizowanych w przeciwieństwie do dotychczasowych dotacji jednorazowo przeznaczanych na działania krótkoterminowe,

- finansowanie inwestycji wyselekcjonowanych (jako tych działań, które w największym stopniu przyczyniają się do rozwoju społeczno-gospodarczego regionu i spowodują jego rozpowszechnienie),
- wieloszczeblowe zarządzanie polityką regionalną – zaangażowanie wielu partnerów przez władze regionalne,
- zróżnicowane podejście do różnych typów regionów – wykorzystywanie specjalizacji regionalnych oraz reagowanie na specyficzne bariery rozwojowe.

Wytyczne te zostały sformułowane przede wszystkim w celu wzmocnienia procesu programowania polityki rozwoju na szczeblu wojewódzkim. Jednak myśl zawarta w powyższych uwagach może stanowić ważną wskazówkę podczas programowania polityki rozwoju na szczeblu powiatowym i gminnym. Ponadto zgodnie z rekomendacjami KSRR, w procesie zarządzania strategiami rozwoju postuluje się tworzenie i utrwalanie szerokich partnerstw między instytucjami publicznymi i społeczeństwa obywatelskiego tak, by zapewnić skuteczny i wielopoziomowy system zarządzania polityką rozwoju.

2.2. Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego „Świętokrzyskie 2020”

Najważniejszym dokumentem określającym zasady polityki rozwoju na szczeblu regionalnym jest Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego „Świętokrzyskie 2020” (SRWŚ). Zapisy dokumentu postulują koncentrację środków na precyzyjnie określonych priorytetach, operacjonalizację i parametryzację działań strategicznych, jasny podział zadań i odpowiedzialności za poszczególne obszary polityki rozwoju, prowadzący jednak do mobilizacji zasobów wielu podmiotów społecznych.

Nadrzędna idea działań podejmowanych w Regionie Świętokrzyskim w perspektywie 2020 roku zawarta została w poniżej sformułowanej misji Strategii Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020:

Misja Strategii: pragmatyczne dążenie do najpełniejszego i innowacyjnego wykorzystania przewag i szans, odwrócenia niekorzystnych tendencji demograficznych oraz podniesienia jakości życia mieszkańców przy jednoczesnej dbałości o stan środowiska

Konkretyzacja powyższej misji Strategii będzie się odbywała na drodze realizacji następujących sześciu celów strategicznych:

1. Koncentracja na poprawie infrastruktury regionalnej.
2. Koncentracja na kluczowych gałęziach i branżach dla rozwoju gospodarczego Regionu.
3. Koncentracja na budowie kapitału ludzkiego i bazy dla innowacyjnej gospodarki.
4. Koncentracja na zwiększeniu roli ośrodków miejskich w stymulowaniu rozwoju gospodarczego Regionu.
5. Koncentracja na rozwoju obszarów wiejskich.

6. Koncentracja na ekologicznych aspektach rozwoju Regionu.

Schemat 2 Plan strategiczny Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020

WIZJA STRATEGII: ŚWIĘTOKRZYSKIE – REGION ZASOBNY W KAPITAŁ I GOTOWY NA WYZWANIA					
MISJA STRATEGII: PRAGMATYCZNE DĄŻENIE DO NAJPEŁNIEJSZEGO I INNOWACYJNEGO WYKORZYSTANIA PRZEWAG I SZANS, ODWRÓCENIA NIEKORZYSTNYCH TENDENCJI DEMOGRAFICZNYCH ORAZ PODNIESIENIA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW PRZY JEDNOCZESNEJ DBAŁOŚCI O STAN ŚRODOWISKA					
Cel strategiczny 1	Cel strategiczny 2	Cel strategiczny 3	Cel strategiczny 4	Cel strategiczny 5	Cel strategiczny 6
Koncentracja na poprawie infrastruktury regionalnej	Koncentracja na kluczowych gałęziach i branżach dla rozwoju gospodarczego Regionu	Koncentracja na budowie kapitału ludzkiego i bazy dla innowacyjnej gospodarki Regionu	Koncentracja na zwiększeniu roli ośrodków miejskich w stymulowaniu rozwoju gospodarczego Regionu.	Koncentracja na rozwoju obszarów wiejskich.	Koncentracja na ekologicznych aspektach rozwoju Regionu
<p>1.1 Poprawa infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej, czyli bliżej siebie i świata</p> <p>1.2 Poprawa infrastruktury społecznej i usług publicznych, czyli wzrost kapitału społecznego, wsparcie zatrudnienia i wyższa jakość życia w Regionie</p> <p>1.3 Rozwój harmonijny i ład przestrzenny, czyli nie zapominajmy o tym co już jest</p>	<p>2.1 Cenna spuścizna - ugruntowanie pozycji przemysłu i budownictwa w Regionie</p> <p>2.2 Targi Kielce bramą łączącą Świętokrzyskie ze światem - rozwój przemysłu spotkań</p> <p>2.3 Ekologiczna żywność, czyli zaspokajanie rosnącego popytu na tradycję</p> <p>2.4 Pakietyzacja i komercjalizacja produktu turystycznego, czyli rynkowa gra zespołowa</p> <p>2.5 Specjalizacje przyszłości, czyli rozwój branż, które zostaną zidentyfikowane jako rzeczywiście perspektywiczne</p>	<p>3.1 Sprzyjanie kumulowaniu kapitału ludzkiego, czyli zdrowi, kreatywni i wykształceni ludzie jako podstawa myślenia o pomyślnej przyszłości</p> <p>3.2 Usprawnianie i rozwój Regionalnego Systemu Innowacji, czyli potrzeba wzmocnienia istniejącego fundamentu dla przepływu i wykorzystania wiedzy</p> <p>3.3 Tworzenie sprzyjających warunków dla przedsiębiorczości, w tym przede wszystkim sektora MŚP, czyli dla podmiotów, które finalnie decydują o innowacyjności</p>	<p>4.1 Kielecki Obszar Funkcjonalny jako ważny stymulator rozwoju całego Regionu</p> <p>4.2 Ośrodki miejskie jako subregionalne i lokalne bieguny wzrostu</p>	<p>5.1 Rozwój usług publicznych</p> <p>5.2 Rozwój nowoczesnego rolnictwa</p> <p>5.3 Rozwój funkcji pozarolniczych</p>	<p>6.1 Energia versus emisja, czyli próba rozwiązania dylematu, jak nie szkodzić jednocześnie środowisku i gospodarce</p> <p>6.2 Inżynieria środowiska, czyli dokończenie infrastruktury komunalnej oraz efektywne wykorzystanie zlewni Wisły</p> <p>6.3 Adaptacja do zmian klimatycznych – przeciwdziałanie zagrożeniom powodziowym i suszy, a także innym klęskom żywiołowym</p> <p>6.4 Ochrona cennych zasobów przyrodniczych</p>

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020

Rekomendacje dotyczące programowania lokalnej polityki rozwoju dla Gminy Mirzec można odnaleźć w SRWŚ niemalże w ramach każdego postawionego celu strategicznego, które obejmują obszar rozwój miast i terenów wiejskich.

Wśród kluczowych działań ujętych w dokumencie wyższego rzędu, wpływających na rozwój Gminy Mirzec w ramach wyznaczonego celu strategicznego jakim jest **koncentracja na poprawie infrastruktury regionalnej** przewidziano poprawę infrastruktury społecznej i usług publicznych, czyli wzrost kapitału społecznego oraz wsparcie zatrudnienia i wyższa jakość życia w regionie. Działania w tym obszarze będą się koncentrować w dużej mierze na poprawie jakości i dostępności usług społecznych, poprzez inwestycje w infrastrukturę społeczną (edukacyjną, zdrowia, pomocy społecznej, kultury). Realizacja powyższego celu winna obejmować m.in.:

„Strategia Rozwoju Gminy Mirzec na lata 2013 – 2020”

- wspieranie zatrudnienia, włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa;
- usprawnienie materialne i organizacyjne takich instytucji jak m.in.: jednostki organizacyjne pomocy społecznej, szkoły, przedszkola, obiekty kultury, obiekty sportowe, instytucje administracji publicznej, organizacje pozarządowe;
- wspieranie rozbudowy infrastruktury mieszkaniowej umożliwiającej zakładanie rodzin ludziom młodym i skłaniającej do osiedlania się – pomoc w pozyskiwaniu funduszy na infrastrukturę mieszkaniową dla ludzi młodych
- wspieranie instytucji publicznych działających w obszarze bezpieczeństwa publicznego i ratownictwa oraz systemów bezpieczeństwa cyfrowego;
- poprawę jakości i dostępności usług świadczonych przez regionalne instytucje pomocy i integracji społecznej, poprzez stworzenie zintegrowanego systemu wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz przeciwdziałania dysfunkcjom;
- tworzenie na poziomie regionalnym i lokalnym systemowych rozwiązań, wzmacniających więzi społeczne mieszkańców oraz umożliwiających likwidację barier dla społecznej i obywatelskiej aktywności mieszkańców (szczególnie młodzieży);
- rozwój sektora ekonomii społecznej oraz sektora organizacji pozarządowych, jako istotnych elementów systemu zaspokajania potrzeb społecznych.

Kolejnym istotnym działaniem w ramach pierwszego celu strategicznego, ujętego w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020, które może wpłynąć na kierunek rozwoju Gminy Mirzec jest harmonijny rozwój oraz ład przestrzenny, w ramach którego przewidziano między innymi następujące cele:

- dalsza poprawa funkcjonalności sieci dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych;
- skuteczne egzekwowanie norm obciążeń na poszczególnych typach dróg;
- przeciwdziałanie niszczeniu mienia publicznego;
- przeciwdziałanie chaotycznej i niekontrolowanej suburbanizacji;
- harmonijną zabudowę - unikanie dysonansu pomiędzy nowymi i już istniejącymi obiektami.

W ramach drugiego celu strategicznego ujętego w dokumencie wyższego rzędu jakim jest **koncentracja na kluczowych gałęziach i branżach dla rozwoju gospodarczego Regionu** istotnym kierunkiem polityki mającym wpływ na definiowanie działań rozwojowych Gminy Mirzec jest rozwój ekologicznej żywności, jako sposób zaspokojenia popytu na tradycję. Celem działań określonym w ramach tego kierunku jest przede wszystkim:

- uzupełnienie/modyfikacja elementów rolniczej infrastruktury produkcyjnej;
- promocja świętokrzyskich produktów rolnych w kraju i zagranicą, w tym organizacji misji handlowych;

- pomoc przy tworzeniu sieci zbytu dla ekologicznych produktów rolnych;
- wsparcie przetwórstwa płodów rolnych;
- pomoc w uzyskaniu rynków zbytu poza Polską i UE;
- koncentracja pomocy na inicjatywach o charakterze proinnowacyjnym, pozwalających osiągnąć większą wydajność i niższe koszty produkcji, ale też dających szansę na tworzenie nowych atrakcyjnych produktów spożywczych.

Kolejnym ważnym kierunkiem działań może być również pakietyzacja i komercjalizacja produktu turystycznego, który może wesprzeć tworzenie i promocję produktu turystycznego na terenie Gminy Mirzec. Powinien on opierać się na wspólnym zaangażowaniu usługodawców rynku turystycznego w tworzeniu wspólnych (często wiązanych) inicjatyw, atrakcji, biletów. W pierwszej kolejności należałoby skoncentrować się na rozwoju produktu turystycznego w układzie wewnątrzregionalnym, zorientowanym na turystykę „weekendową”. Realizacja powyższego celu winna obejmować m.in.

- rozbudowę i modernizację infrastruktury turystycznej;
- wsparcie Władz Samorządowych w zakresie promocji Regionu, wykorzystującej zróżnicowane kanały dotarcia do potencjalnego klienta;
- dalszy rozwój turystyki wydatnie wykorzystującej bogate dziedzictwo kulturowe Regionu (m.in. turystyki kulturowej, edukacyjnej, geologicznej, rodzinnej, sportowej, wypoczynkowej, alternatywnej tzw. „zielonej turystyki”);
- konsekwentny rozwój specjalności w zakresie turystyki zdrowotnej (uzdrowskiej, rehabilitacyjnej, profilaktycznej, rewitalizacyjnej i geriatrycznej);
- wspieranie szkoleń zmierzających do wzrostu standardu świadczonych usług turystycznych;
- coaching³ - przygotowanie wysokiej klasy specjalistów, menedżerów odpowiedzialnych za definiowanie, analizę i kierowanie rozwojem zmian w otoczeniu biznesowym sektora usług turystycznych.

Innym priorytetem w ramach drugiego celu strategicznego jest specjalizacje przyszłości czyli rozwój branż, które zostaną zidentyfikowane jako rzeczywiście perspektywiczne. Zwraca się tutaj uwagę na poprawne zidentyfikowanie określonych branż i gałęzi jako rzeczywiście perspektywicznych w danym Regionie. Realizacja powyższego celu winna obejmować m.in.

- identyfikację rzeczywiście perspektywicznych obszarów specjalizacji gospodarczej – konieczna jest tutaj konsekwentna i długofalowa obserwacja zmian zachodzących na poszczególnych rynkach branżowych, angażująca regionalną społeczność naukową, biznesową i samorządową przy wsparciu ekspertów zewnętrznych;

³ Proces doskonalenia kwalifikacji pod kierunkiem osobistego trenera przez nabywanie nowych umiejętności, korygowanie nieskutecznych zachowań.

- odpowiednio sprofilowane wsparcie dla zidentyfikowanych perspektywicznych branż (elastyczny system edukacji, pomoc ze strony instytucji otoczenia biznesu, sprzyjanie tworzeniu klastrów i sieci współpracy gospodarczej, itp.);
- współpracę w ramach specjalizacji o charakterze ponadregionalnym (m.in. w makroregionie „Polska Wschodnia”), która wiązałaby się z profitami gospodarczymi dla Regionu nie ograniczając przy tym jego żywotnych interesów.

Trzecim celem strategicznym określonym w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do 2020 roku jest **koncentracja na budowie kapitału ludzkiego i bazy dla innowacyjnej gospodarki**. W ramach niniejszego celu warto zwrócić uwagę na działania obejmujące sprzyjanie kumulowaniu kapitału ludzkiego. Kierunek tychże działań obejmuje zatrzymanie młodych ludzi w Regionie, bądź ich powrót po odbyciu studiów i zdobyciu doświadczenia poza Regionem. Realizacja powyższego celu winna obejmować m.in.:

- wprowadzanie i promowanie elastycznych form zatrudnienia;
- rozwój systemu usług umożliwiających zapobieganie występowaniu różnych form wykluczenia społecznego w szczególności wobec osób starszych, a także niesamodzielnych i niepełnosprawnych, rodzin wielodzietnych oraz dzieci pochodzących ze środowisk dysfunkcyjnych;
- powstrzymanie procesów emigracji, szczególnie osób młodych i wykształconych oraz stymulowanie procesów reemigracji i imigracji;
- efektywną opiekę zdrowotną - poprawę poziomu zdrowia oraz związanego z nim zdrowego trybu życia;
- sprzyjanie postawom kreatywnym, otwartym na poprawę komunikacji i współpracy;
- wsparcie przemysłu twórczego oraz przedsiębiorczości w kulturze i edukacji;
- działanie na rzecz rozwoju kultury fizycznej i sportu, w szczególności wśród dzieci i młodzieży, jako ważnego czynnika sprzyjającego kreowaniu postaw prospołecznych, przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu oraz promocji zdrowego trybu życia;
- propagowanie, szczególnie wśród młodych mieszkańców Regionu, wolontariatu i innych form aktywności społecznej i obywatelskiej, umożliwiających podniesienie kompetencji społecznych, budowę więzi ze swoim Regionem oraz zdobycie pierwszego doświadczenia;
- pełne wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego, ułatwianie dostępu do dóbr kultury, między innymi poprzez digitalizację zbiorów dziedzictwa kulturowego.

W ramach trzeciego celu strategicznego zwrócono również uwagę na działania dotyczące tworzenia sprzyjających warunków dla przedsiębiorczości. Władze Samorządowe winny czynić to na wiele sposobów m.in. poprzez:

„Strategia Rozwoju Gminy Mirzec na lata 2013 – 2020”

- wspieranie powiązań sieciowych pomiędzy przedsiębiorcami;
- wspieranie tworzenia nowych i rozwoju istniejących klastrów;
- promowanie wśród przedsiębiorców korzyści wynikających z powiązań kooperacyjnych;
- opiekę proinwestycyjną przeciwdziałającą przenoszeniu działalności gospodarczej poza granice gminy;
- przygotowywanie atrakcyjnych terenów inwestycyjnych zarówno dla inwestycji typu greenfield, jak i brownfield;
- prowadzenie działań zmierzających do większego poczucia bezpieczeństwa przedsiębiorców regionalnych, będącego jednym z kluczowych warunków działalności biznesowej;

Jednym z najważniejszych celów strategicznych ujętych w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020, istotnie wpływający na tworzenie kierunków działań strategicznych dla rozwoju Gminy Mirzec jest **koncentracja na rozwoju obszarów wiejskich**. W ramach niniejszego celu zwrócono uwagę na działania takie jak: rozwój usług publicznych, rozwój nowoczesnego rolnictwa oraz rozwój funkcji pozarolniczych.

Priorytetem w zakresie rozwoju usług publicznych jest konieczność podniesienia jakości życia poprzez konsekwentną poprawę dostępności i standardów usług publicznych. Realizacja powyższego celu operacyjnego winna obejmować m.in.:

- poprawę dostępności i jakości opieki medycznej na terenach wiejskich;
- zwiększanie dostępności i jakości usług edukacyjnych (w tym edukacji przedszkolnej);
- wzrost dostępności do szerokopasmowego Internetu;
- poprawa dostępności do miejskich rynków pracy;
- poprawę dostępności i jakości infrastruktury sportowo - rekreacyjnej.

Realizacja celu operacyjnego jakim jest rozwój nowoczesnego rolnictwa winna obejmować m.in.:

- dążenie do tworzenia silnych towarowych gospodarstw rolnych, umożliwiających prowadzenie dochodowej działalności - jest to główny warunek pomyślnej modernizacji i poprawy dochodowości sektora rolniczego;
- wspieranie powiązań kooperacyjnych między producentami rolnymi – tworzenie silnych grup producenckich (integracja produkcji rolno - spożywczej) jako skutecznej metody wzrostu konkurencyjności przedsiębiorców regionalnych, Zarówno w kontekście ekspansji na nowe rynki zbytu, jak i redukcji kosztów produkcji;
- wspieranie działalności inwestycyjnej, przyczyniającej się do wzrostu innowacyjności, a przez to produktywności w tym sektorze;
- rozwój instytucji wspomagających producentów rolnych (sortownie, giełdy rolne, itp.);

- wsparcie w postaci doradztwa dla rolników zamierzających modernizować i unowocześnić swoją działalność rolniczą;
- wsparcie specjalizacji w głównych branżach rolnictwa, w tym przede wszystkim produkcji żywności ekologicznej.

W ramach działania opartego na rozwoju funkcji pozarolniczych skupiono się na takich kierunkach jak:

- rozwój działalności gospodarczej w szczególności z zakresu przetwórstwa spożywczego;
- wspieranie współpracy pomiędzy producentami rolnymi i przetwórcami;
- rozwój agroturystyki, która na terenie omawianego Regionu jest jednym z wiodących turystycznych obszarów produktowych, stwarzających możliwości zwiększenia dochodów społeczności lokalnej;
- wsparcie przekwalifikowania siły roboczej pod kątem wymogów gospodarki i rynku pracy;
- przygotowanie uzbrojonych terenów z dostępem do infrastruktury podstawowej w ramach uzupełnienia bądź kontynuacji istniejącej zabudowy zgodnie z realnym zapotrzebowaniem;

3. Diagnoza społeczno - gospodarcza Gminy Mirzec

3.1. Ogólna charakterystyka gminy

3.1.1. Położenie i podział administracyjny gminy

Gmina Mirzec położona jest w powiecie starachowickim, w północnej części województwa świętokrzyskiego. Od północnego – wschodu graniczy z gminami województwa mazowieckiego – gminą Mirów (powiat szydlowiecki) oraz gminami Wierzbica i Ilża (powiat radomski), od zachodu z gminą Skarżysko Kościelne, a od południa z gminą Brody oraz miastem i gminą Wąchock, jak również z miastem Starachowice.

Na jej terenie znajduje się 10 sołectw: Gadka, Jagodne, Małyszyn, Mirzec I, Mirzec II, Tychów Nowy, Ostrożanka, Osiny, Tychów Stary i Trębowiec. Powierzchnia gminy wynosi 111 km² i zamieszkują ją 8442 osoby, co daje 76,1 osób na km².

Rysunek 1 Położenie powiatu starachowickiego na tle województwa świętokrzyskiego

Rysunek 2 Położenie Gminy Mirzec na tle powiatu starachowickiego

3.1.2. Walory przyrodniczo - krajobrazowe

Na terenie gminy Mirzec lasy zajmują powierzchnię 4290,7ha, (wg Rocznika Statystycznego Województwa Świętokrzyskiego 2012), lesistość gminy wynosi 38,6%, powierzchni ogólnej. W gminie Mirzec obszary leśne w ok. 90 % skupione są w południowej części gminy, tworząc zwarty kompleks zwany Puszcą Ilżecką bądź Lasami Starachowickimi. Lasy państwowe w gminie Mirzec zarządzane są głównie przez Nadleśnictwo Starachowice oraz Nadleśnictwo Skarżysko i Marcule. Zgodnie z rozporządzeniem Wojewody Kieleckiego z dnia 29 września 1995, obszar gminy Mirzec został częściowo zaliczony do Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej. Natomiast zgodnie z rozporządzeniem Nr 89/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Św. z dnia 20 lipca 2005 r. Nr 156, poz. 1950 ze zmianami wprowadzonymi Rozporządzeniem Nr 17/2009 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 16 lutego 2009 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie obszarów chronionego krajobrazu – Dz. Urz. Woj. Św. Nr 42, poz. 629) cały obszar gminy Mirzec został włączony do Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej. Aktualne warunki ochrony oraz opis granic Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej reguluje uchwała Nr XXXV/617/13 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 23 września 2013 r. dotycząca wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej (Dz. Urz.

Woj. Święt. poz. 3309). Z tego względu zabrania się na tym obszarze budowy obiektów wpływających szkodliwie na środowisko przyrodnicze, a wszelkie działania powinny sprzyjać środowisku i dążyć do poprawy jego stanu. Obszar ten posiada silnie zróżnicowaną i bogatą roślinność. Związane jest to z dużym urozmaiceniem podłoża skalnego, rzeźby terenu, gleb, a także działalnością człowieka.

Prawnie objęte ochroną są następujące formy przyrody:

- Dąb bezszypulkowy, położony na południe od zabudowań Wsi Mirzec II; obwód pnia wynosi 4,30 m, wysokość 25,0 m, wiek dębu 300 lat.
- północna ściana (długość 150 m, wysokość 15 m) czynnej do 1952r., kopalni odkrywkowej rud żelaza „Mikołaj”, położonej w rejonie wsi Tychów Stary.

Objęciem ochroną proponuje się również:

- grupy drzew w obrębie pozostałości parku podworskiego w Mircu (drzewa oznakowane są jako pomniki przyrody, nie wpisane są jednak do wojewódzkiego rejestru pomników),
- wyrobiska i haldy będące pozostałością po eksploatowanych w przeszłości rudach żelaza w Mircu Czerwonej.

Działania w zakresie ochrony przyrody powinny obejmować ochronę prawnie chronionych form przyrody, lasów (przeciwdziałanie powstawaniu dzikich wysypisk, wypalaniu traw), jak również możliwość wykorzystania tych terenów dla rozwoju turystyki.

Bioróżnorodność kompleksów leśnych spełnia funkcje biotopotwórcze, klimatotwórcze, wodochronne i glebochronne. Znaczne powierzchnie zajmują siedliska boru mieszanego wilgotnego, boru wilgotnego, oraz niewielkie skupiska boru bagiennego i olsu. Spośród siedlisk leśnych, najbardziej cennymi są siedliska lasu mieszanego świeżego, lasu świeżego oraz lasu mieszanego wilgotnego. Ich procentowy udział w ogólnej powierzchni lasów państwowych kształtuje się następująco:

- las mieszany świeży: 20,5 %
- las świeży: 3,1 %
- las mieszany wilgotny: 0,2 %

Drobne polacie drzew występujące na pozostałym obszarze (siedliska boru świeżego i wilgotnego) należą do indywidualnych właścicieli i nie mają wykorzystania gospodarczego.

Dominującym typem drzewostanu występującym w lasach świeżych jest drzewostan jodłowy z domieszką dębu, sosny i brzozy o słabo wyraźnej piętrowości. W lasach mieszanych dominuje drzewostan sosnowo-jodłowy z domieszką brzozy, w lasach mieszanych świeżych drzewostan z domieszką dębu, a w lasach mieszanych wilgotnych: świerku i olchy. W tych lasach widoczna jest wielopiętrowość drzewostanu. Wymienione wyżej siedliska występują na żyznych glebach. Siedliska

średnio żyzne zajmują bory: bór mieszany świeży, bór mieszany wilgotny (to siedliska sosnowo-liściaste z domieszką dębu, jodły, klonu, świerku i olchy). Siedliska ubogie, świeże bądź nadmiernie uwilgotnione zajmują: bór świeży i bór wilgotny (drzewostan sosnowy z domieszką brzozy lub olchy). Piaski głębokie i luźne o bardzo niskim poziomie wód gruntowych, występujące na niewielkiej powierzchni gminy Mirzec, porasta bór suchy. Tereny bagienne zajęte są przez bór bagienny (poziom wód gruntowych pokrywa się z linią powierzchniową gruntu). Siedliska te nie są przydatne na cele turystyczno-rekreacyjne, spełniają rolę wodochronną. Procentowy udział w/w siedlisk w ogólnej powierzchni lasów państwowych przedstawia się następująco:

- bór suchy: 0,1 %
- bór świeży: 20,0 %
- bór wilgotny i bór bagienny: 18,0 %
- bór mieszany świeży: 16,6 %
- bór mieszany wilgotny: 21,5 %

Obszary Natury 2000. Na terenie gminy znajduje się projektowany obszar Natura 2000 - Uroczyska Lasów Starachowickich (PLH260038). Obszar jest częścią rozległego kompleksu leśnego na Przedgórzu Ilżeckim, tzw. Puszczy Ilżeckiej, nazywanej też Lasami Starachowickimi. Poprzecinany jest licznymi strumieniami. Obszar obejmuje także obszar źródliskowy rzeki Małazyniec. Dominują tu siedliska borowe z sosną oraz domieszką jodły, dęba, modrzewia i buka. W runie występuje wiele gatunków roślin chronionych, rzadkich i zagrożonych.

Uroczyska Lasów Starachowickich zabezpieczają duże kompleksy wyżynnego jodłowego boru mieszanego *Abietetum polonicum*, uznawanego za zbiorowisko endemiczne Polski, występujące jedynie w Górach Świętokrzyskich i na Roztoczu. Ponadto znajdują się tutaj rozległe płaty grądów *Tilio-Carpinetum*, nawiązujące do ciepłych grądów na lessach. Mimo, iż ostoja ta położona jest na przedpolu Gór Świętokrzyskich, występuje tutaj wiele gatunków górskich.

Wody podziemne

W obrębie gminy występują:

- płytkie wody czwartorzędowe (występują na głębokości 1,0 – 2,0 m ppt., w piaskach płytko podścielonych gliniastymi zwietrzelinami lub zwietrzelinami starszego podłoża, nie mają znaczenia dla zaopatrzenia w wodę),
- wgłębne wody czwartorzędowe (występują na głębokości 2,0 – 5,0 m ppt. I poniżej 5,0 m, w piaskach i glinach wodnolodowcowych i lodowcowych, ujmowane miejscami studniami kopalnymi w rejonie miejscowości Osiny),
- wody poziomu górno-jurajskiego (występują w N-E części gminy w spękaniach i skrasowiałych wapieniach na głębokości od kilku do kilkudziesięciu metrów, tworzą szczelinowo-krasowy

zbiornik, jeden z Głównych Zbiorników Wód Podziemnych Polski – nr 420 Wierzbica-Ostrowiec. Dla GZWP przewiduje się ustanowienie stref ochronnych. Szacunkowa zasobność tych wód wynosi ok. 130 tys. m³/dobę),

- wody środkowo-jurajskie (występują na głębokości do 30 m w utworach piaskowców, ich zasobność waha się od 167,7 m³/h do 11,4 m³/h).
- wody poziomu dolno-jurajskiego (występują na głębokości od kilku do kilkudziesięciu metrów. Wody tego poziomu osiągają wydajność rzędu 6,1 m³/h (studnia nr 9 w obrębie gminy Mirzec) do 70,5 m³/h (studnia nr 12- Skarżysko –Kościelne).

Wodonośne poziomy jurajskie mają największe znaczenie użytkowe dla gminy Mirzec. Rejon gminy leży w zasięgu 415 Głównego Zbiornika Wód Podziemnych – Górna Kamienna (powierzchnia 165km², zasoby dyspozycyjne 1.792m³/h). Zbiornik ten ma charakter szczelinowo-porowy i szczelinowo-krasowy i utworzony jest ze skał wodonośnych pochodzących z triasu środkowego i dolnego: piaskowce, mułowce, wapienie, margle. Wody z tego GZWP oceniono na III klasę jakości.

Wody powierzchniowe

Gmina Mirzec położona jest w lewostronnym dorzeczu rzeki Wisły, na obszarze zlewni rzeki Ilzanki (środkowa i północna część gminy) oraz rzeki Kamiennej (południowy fragment gminy). Dopływami rzeki Ilzanki odwadniającymi obszar gminy są: struga Małyszyniec, Brodek, Zbijówka. Dopływem Kamiennej, płynącym w obrębie gminy, jest ciek Wężyk. (dopływ rzeki Kamiennej), mający tu również swój obszar źródłowy.

Na terenie gminy istnieje kompleks niewielkich stawów na strudze Małyszyniec we wsi Małyszyn oraz małe zbiorniki w rejonie Mirca i Gadki.

Gleby

Gleby gminy Mirzec zostały wykształcone z utworów pochodzenia lodowcowego: piasków, glin i pyłów. Utwory te charakteryzują się przewagą gleb piaszczystych o średniej i słabej przydatności rolniczej. Lokalnie, w obniżeniach terenu, występują gleby hydrogeniczne powstałe w warunkach nadmiernego uwilgotnienia, do których zalicza się gleby murszowe i torfowe.

Użytki rolne na terenie gminy Mirzec:

- grunty orne – 4896 ha,
- sady – 81 ha,
- łąki – 865 ha,
- pastwiska 300 ha.

Na obszarze gminy Mirzec dominują gleby klasy IV i V klasyfikacji bonitacyjnej. Głównie są to gleby pseudobielicowe, znacznie zakwaszone, ubogie w składniki odżywcze dla roślin, wymagające nawożenia.

Powietrze i klimat

Gmina Mirzec położona jest w obrębie wyżynnego rejonu klimatycznego śląsko-malopolskiego w Krainie Gór Świętokrzyskich. Występują tu elementy charakterystyczne dla strefy pośredniej: ścierają się wpływy klimatu wyżynnego i nizinnego. Kraina ta posiada następujące cechy klimatyczne:

- średnia roczna temperatura powietrza najchłodniejszego miesiąca (stycznia): - 3,5°C, a najcieplejszego miesiąca (lipca): + 17,5°C,
- średnia roczna temperatura powietrza: 7,1 do 7,6°C,
- wilgotność względna powietrza wynosi średnio w roku 81 %,
- statystyczna długość trwania zimy: 98 dni,
- statystyczna długość trwania lata: 88 dni,
- średnia liczba dni pochmurnych w roku: 120-121,
- średnia liczba dni pogodnych: 60,
- średnia roczna suma opadów atmosferycznych 650 mm,
- średnia długość zalegania szaty śnieżnej: 91 dni.

Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza na obszarze gminy Mirzec są:

- emisja komunikacyjna (głównym miejscem emisji tego typu zanieczyszczeń jest droga wojewódzka nr 744, charakteryzująca się największym natężeniem ruchu spośród dróg gminy).
- emisje pochodzące z procesów energetycznego spalania paliw i z procesów technologicznych (lokalne kotłownie),
- emisja niska (właściciele licznych gospodarstw indywidualnych organizują systemy grzewcze we własnym zakresie, a są to przede wszystkim piece c.o. na węgiel i koks).

Obiekty mogące wpłynąć negatywnie na stan powietrza atmosferycznego gminy Mirzec:

- stacje gazowe w Mircu i Mircu Majoracie,
- stacja paliw w Mircu.

Brak większych zakładów na terenie gminy Mirzec powoduje, że stężenia zanieczyszczeń SO₂, NO₂ i opadu pyłu nie przekraczają dopuszczalnych norm.

Surowce mineralne

Głównymi kopalinami występującymi na terenie gminy Mirzec są:

- dolno-jurajskie syderyty (rejon Mirca),
- dolno-jurajskie piaskowce (rejon Mirca),
- środkowo-jurajskie piaski kwarcowe żelaziste (w pasie od Trębowca do Małyszyna),
- piaski i żwiry czwartorzędowe (w pobliżu miejscowości: Osiny, Jagodne). — piaski eoliczne (płatami na terenie całej gminy),
- torfy: w dolinach strugi Brodek i Małyszyniec.

Obecnie wydobywanie kopalin odbywa się nielegalnie, w ramach zaspokajania indywidualnych potrzeb mieszkańców gminy

3.1.3. Dziedzictwo historyczne i kulturowe

Historia

W okolicach wsi Osiny Mokra Niwa, Tychów Stary i Jagodne na terenie gminy Mirzec w czasie prac archeologicznych zinventaryzowano szereg pieców dymarskich i pokłady żużla, świadczących o funkcjonowaniu starożytnego hutnictwa i górnictwa, datowanego na pogranicze wczesnego i późnego okresu rzymskiego (od II w p.n.e. do III w n.e.). Najstarsze zapiski dotyczące Mirca pochodzą z 1170 r., kiedy biskup krakowski Gedeon poświęcił kościółek w Mircu (w miejscu starej plebani usytuowany był romański kościółek wraz z cmentarzem). Dzięki Kazimierzowi II Sprawiedliwemu i Bolesławowi Kędzierzawemu od 1179 r. ziemie mirzeckie weszły w skład kompleksów wsi należących do klasztoru Cystersów w Wąchocku. Życiem gospodarczym całego regionu kierował administrator Cystersów, co przyczyniło się do poprawy poziomu upraw rolnych i hodowli zwierząt gospodarskich. W roku 1815 po Kongresie Wiedeńskim tereny gminy znalazły się w Królestwie Polskim podległym Rosji, a w roku 1819 car Aleksander II odebrał majątki wszystkim zakonom w Królestwie. Posiadłości zakonów przekazano na rzecz Skarbu Królestwa Polskiego i utworzono wówczas folwarki, które przekazano w zarządzanie wybranym dzierżawcom nadzorowanym przez naddzierżawcę. Naddzierżawcą majątku mirzeckiego od 1827 roku został, pochodzący z Łomna, Ludwik Prendowski. W 1864 r. po dokonanej parcelacji na mocy uwłaszczeń nadano prawa własności ziemi chłopom i pracownikom folwarcznym. Nierozparcelowaną część majątku mirzeckiego car przekazał na własność generałowi majorowi Konstantemu Eggierowi, którego spadkobiercą został syn Arteniusz Eggier. Nowi właściciele majątku mirzeckiego nigdy nie byli w Mircu, a majątek z czasem zaczął podupadać. W okresie międzywojennym, dzięki aktywności władz samorządowych oraz wojewodzie kieleckiemu, doszło do znaczącego rozwoju gospodarczego Mirca. Pierwszym wójtem po odzyskaniu niepodległości w 1918 r. został Stanisław Dygas, który wybudował

w centrum Mirca budynek administracyjny gminy. Na mocy reformy rolnej w 1921 r. majątek mirzecki został przekazany za niewielką opłatą pracownikom folwarcznym. Od 1976 roku Gmina Mirzec obejmowała niemal cały obszar obecnej gminy Skarżysko Kościelne, w 1995 oddzieliły się od niej sołectwa: Skarżysko Kościelne, Jagodne, Lipowe Pole Plebańskie, Lipowe Pole Skarbowe Świerczek i Grzybowa Góra i utworzyły nową gminę Skarżysko Kościelne, a w 1997r. do gminy Mirzec powróciło sołectwo Jagodne

Kultura

Na terenie Gminy Mirzec istnieje szereg obiektów oraz terenów o wybitnych wartościach historycznych, kulturowych, przyrodniczych oraz turystycznych.

W Mircu znajdują się obiekty wpisane do rejestru zabytków województwa świętokrzyskiego:

- kościół parafialny pw. św. Leonarda ,z 1844 - 1850 roku, zlokalizowany w centrum Mirca. W prawym, bocznym ołtarzu znajduje się piętnastowieczny obraz św. Leonarda, namalowany na desce. (nr rej. 183)
- drewniana kaplica pw. św. Jana Nepomucena, drewniana, z XIX w, gruntownie przebudowana w 1980 r., (nr rej. 822).

Na terenie gminy znajdują się następujące obiekty prawnie chronione, wpisane do gminnej ewidencji zabytków:

Mirzec

- **Zespół kościoła par. św. Leonarda:**
 - Kościół parafialny
 - Dzwonnica, mur.,
 - Ogrodzenie, mur.,
 - Drewniana kaplica pw. Św. Jana Nepomucena
 - Kapliczka przy drodze do Tychowa, mur.,
 - Cmentarz parafialny stary,
 - Kaplica cmentarna
 - Cmentarz (parafialny), teren w granicach ogrodzenia, na którym znajdują się kamienne nagrobki pochodzące z XIX wieku (w tym grób rodzinny Prendowskich), nagrobki rosyjskie z początku XX w, mogiła żołnierzy WP poległych w 1939r., mogiły partyzantów i ofiar terroru, 1943r.,
 - Dawny budynek Urzędu Gminy
 - Szkoła Podstawowa

- Pozostałości zespołu dworskiego (Mirzec Majorat)
 - Willa
 - Spichlerz
 - Pozostałości parku

Małyszyn Górny

- dom, drewniany (Małyszyn Górny 112), własność: J. Burakowska , 1923r.
- dom, drewniany (Małyszyn Górny 113), własność A. Adamus, ok. 1920 r.

Osiny

- dom (Osiny 89), drewniany, wł. S. Kowalski, ok. 1860r.
- dom (Osiny 51) , drewniany, własność K. Miichalczak, XX w.

Ostrożanka

- Kuźnia
- Zespół zagrody młynarskiej
 - Kurnik, szach (obecnie budynek gospodarczy), XX w.ok.1930r..

Trębowiec Duży

- piwnica (Trębowiec Duży 51), mur., wł. A.Pomorski, koniec XIX w.
- zespół zagrody (Trębowiec Duży 45): piwnica, mur.-ziem., koniec XIX w., stodoła, drewniana, wł. W. Dzik, ok. 1930r.

Tychów Stary

- Pozostałości dawnego budynku szkoły (obecnie kapliczka z figurą Jana Nepomucena)

Kolejnym walorem kulturowym Gminy Mirzec, podkreślającym aspekt historyczny są liczne miejsca pamięci narodowej, są to:

- pomnik ofiar egzekucji pomordowanych przez faszystów niemieckich w latach 1939-1945, Gadka,
- pomnik postawiony w 51 rocznicę zwycięskiej bitwy Batalionów Chłopskich – zgrupowania partyzanckiego „Ośki” pod dowództwem kpt.. Jana Gruszki „Bartosa”, w dniu 03.09.1944 r. w lasach pod Gadką,
- grób- bezimienna mogiła żołnierza z września 1939 r., Gadka,
- grób – mogiła żołnierzy AK, którzy zginęli 04.08.1943 r., Tychów Podlesie,
- pomnik ofiar terroru faszystowskiego-rozstrzelanych w 1943 r., 2 groby bezimiennych żołnierzy z 1939 r., przy drodze Mirzec – Wąchock,

- obelisk poświęcony bezimiennym partyzantom – żołnierzom Armii Krajowej, usytuowany przy drodze Mirzec – Wąchock,
- pomnik poległym w czasie okupacji w latach 1939 – 1945, Mirzec,
- pomnik postawiony w 51 rocznicę zwycięskiej bitwy Batalionów Chłopskich zgrupowania partyzanckiego „Ośki” pod dowództwem kpt Tadeusza Wojtyniaka, stoczonej z oddziałami niemieckimi w dniu 06.08.1944 r. pod Tychowem,
- mogiła Józefa Prendowskiego -cmentarz katolicki Mirzec;
- mogiła partyzantów i ofiar terroru z 1943r. – cmentarz katolicki Mirzec;

3.2. Obszar społeczny

3.2.1. Demografia

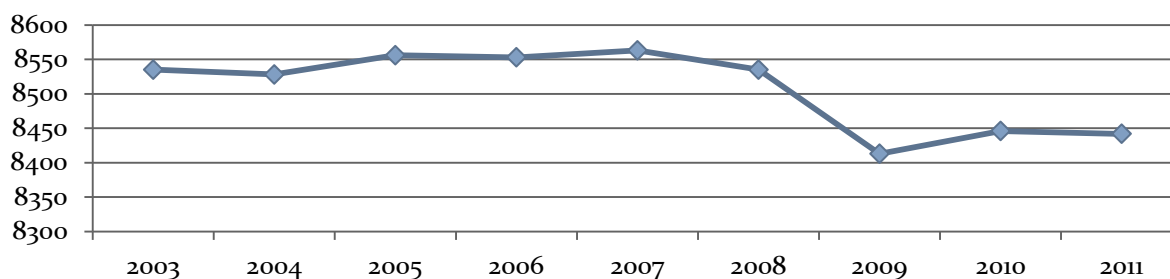
Mieszkańcy Gminy Mirzec stanowią liczącą 8442 osób społeczność. Średnia gęstość zaludnienia w Gminie wynosi 76 osób/km² (dane z ewidencji ludności na rok 2011). Dane liczby ludności w Gminie w latach 2003 – 2011 prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2 Liczba ludności w Gminie Mirzec w latach 2003 - 2011

Dane	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ludność	8535	8528	8556	8553	8563	8535	8413	8446	8442

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Wykres 1 Liczba ludności Gminy Mirzec w latach 2003-2011

Źródło: Opracowanie własne

Jak wynika z danych z powyższej tabeli na przełomie lat 2008 – 2009 nastąpił znaczny spadek liczby ludności oraz po roku 2010 kiedy miał miejsce niewielki wzrost liczby ludności ponownie saldo społeczeństwa zaczęło maleć, co w kontekście rozwoju społeczno- gospodarczego jest negatywnym zjawiskiem. Zestawienie danych demograficznych w roku 2011 przedstawia tabela oraz rysunki i wykresy przedstawione poniżej.

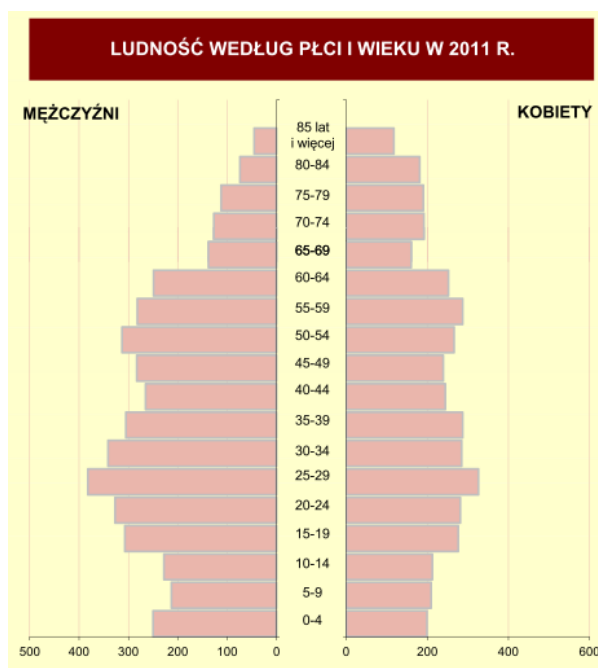
Tabela 2 Dane demograficzne w roku 2011

Dane	Powiat Starachowicki	Gmina Mirzec
Ludność	94217	8442
w tym kobiety	48472	4201
Urodzenia żywe	833	81
Zgony	1001	85
Przyrost naturalny	-168	-4
Saldo migracji ogółem	-226	-
Ludność w wieku:		
przedprodukcyjnym	16385	1648
produkcyjnym	59032	5207
poprodukcyjnym	18800	1587

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Strukturę ludności według płci można określić jako zrównoważoną (rys.3), bez znacznej przewagi kobiet lub mężczyzn poza tym społeczność Gminy Mirzec charakteryzuje duży odsetek ludności w wieku produkcyjnym (tab.6).

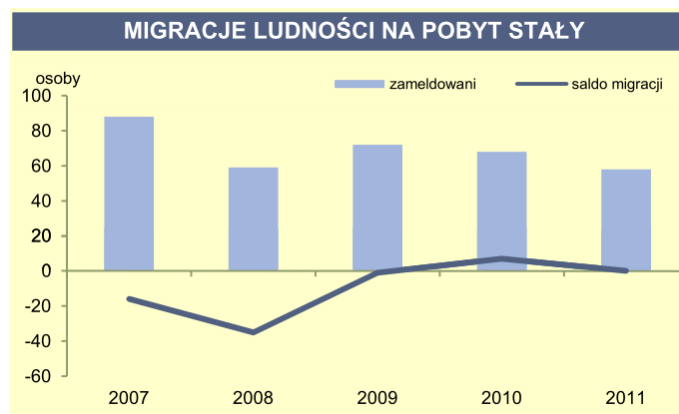
Wykres 2 Ludność Gminy Mirzec według płci i wieku w 2011r.

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, Urząd Statystyczny w Kielcach

Wykres 3 Migracje ludności na pobyt stały w Gminie Mirzec

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, Urząd Statystyczny w Kielcach

3.2.2. Bezrobocie

Na terenie Gminy Mirzec według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Starachowicach i Urzędu Statystycznego w Kielcach od roku 2010 obserwuje się ciągle wzrost bezrobocia. W gminie pod koniec maja 2013 r. bez pracy pozostawało 631 osób, w tym 44,4 % stanowiły kobiety.]

Struktura bezrobocia Gminy Mirzec jest w większości odzwierciedleniem tendencji w województwie i w kraju. Klasyfikując bezrobotnych wg posiadanego wykształcenia największy odsetek na koniec marca 2010r. stanowili bezrobotni z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 38,1 %, policealnym i średnim zawodowym – 24,5 % oraz gimnazjalnym i później – 18,5 %. Niestety osoby o najwyższych kwalifikacjach - (10,8%) mają większy odsetek bezrobocia niż osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym - (8,1 %). Szczegółowe dane dotyczące skali bezrobocia w latach 2009 – 2013 na terenie Gminy Mirzec przedstawiono w poniższych tabelach.

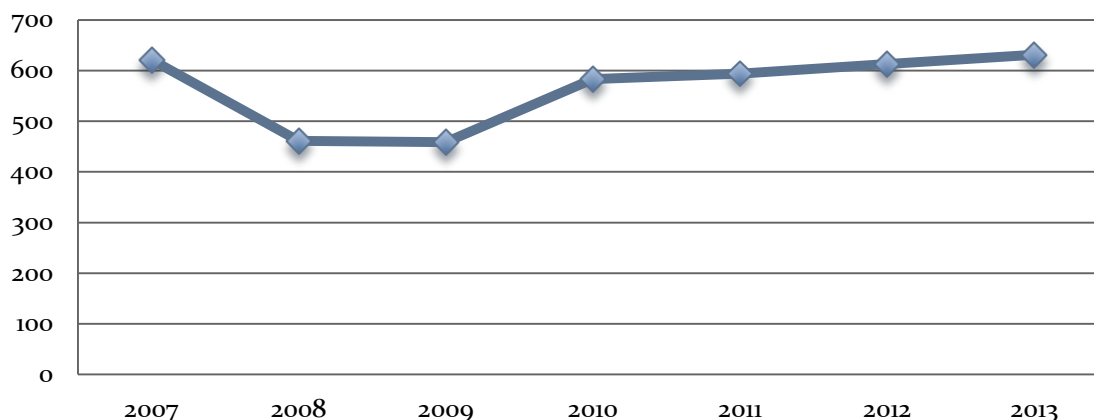
Tabela 3 Liczba bezrobotnych z podziałem na rodzaj wykształcenia

Stan na	Liczba bezrobotnych		Z liczby ogółem					
	Ogółem	W tym kobiety	Wykształcenie					Z liczby ogółem pozostający bez pracy powyżej 24 miesięcy
			Wyższe	Policealne i średnie zawodowe	Średnie ogólnokształcące	Zasadnicze zawodowe	Gimnazjalne i później	
31.12.2007	621	351	35	127	49	273	137	211
31.03.2008	461	284	36	101	42	176	106	122
31.03.2009	459	271	43	117	38	171	90	76
31.03.2010	583	270	63	143	47	222	108	73
31.03.2011	594	306	-	-	-	-	-	-
31.03.2012	613	274	-	-	-	-	-	-
31.05.2013	631	280	-	-	-	-	-	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Starachowicach

Wykres 4 Liczba bezrobotnych w latach 2011-2013

Źródło: Opracowanie własne

3.2.3. Bezpieczeństwo publiczne

Stan bezpieczeństwa publicznego jest jednym z najistotniejszych czynników wpływających na poziom życia mieszkańców Gminy Mirzec. Instytucje zapewniające mieszkańcom bezpieczeństwo to Policja oraz Ochotnicze Straże Pożarne. Instytucje te ściśle współpracują ze sobą mając za zadanie zapewnienie bezpieczeństwa publicznego społeczeństwu.

Na terenie gminy znajduje się punkt przyjęcia interesantów Komendy Powiatowej Policji w Starachowicach oraz 8 jednostek OSP: w Mircu, Osinach, Trębowcu, Tychowie Nowym, Tychowie Starym, Ostrożance, Gadce, Jagodne, z czego 5 jest w KRS a 3 nie. Jednostki OSP dysponują samochodami pożarniczymi, systematycznie doposażane w sprzęt ratowniczo-gaśniczy.

Czynnikiem wpływającym na spadek przestępczości w Gminie oraz poprawę bezpieczeństwa publicznego mógłby być ciągły monitoring neuralgicznych punktów w Gminie Mirzec.

Tabela 4. Udział jednostek OSP z terenu gminy w działaniach ratowniczo-gaśniczych w 2012 roku:

OSP	Liczba zdarzeń
Mirzec	34
Tychów Stary	19
Gadka	13
Ostrożanka	14
Tychów Nowy	7
Jagodne	12
Osiny	20
Trębowiec	14

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Mirzec

3.2.4. Pomoc społeczna i ochrona zdrowia

Pomoc społeczna

W gminie Mirzec zadania pomocy społecznej realizowane są przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Celem działalności jest umożliwienie bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Jednocześnie w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia. Lokalnymi politykami społecznymi są pracownicy socjalni zatrudnieni w ośrodku. Dane statystyczne uzyskane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mircu obrazują liczbę rodzin korzystających z pomocy GOPS według powodów jej przyznania w latach 2007-2012 oraz udzielone świadczenia w ramach zadań własnych gminy w latach 2007-2012. Dane zaprezentowane zostały w poniższych tabelach.

Tabela 5 Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS według powodów jej przyznania w latach 2007-2012

Powód przyznania pomocy GOPS	Rok					
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ubóstwo	52	48	12	11	12	7
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	1	1	0	1	2	1
Bezrobocie	199	170	165	196	176	167
Niepełnosprawność	94	56	69	85	109	104
Długotrwała lub ciężka choroba	139	117	184	197	191	191
Ochrona macierzyństwa	3	3	4	5	5	1
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w tym:	54	57	51	61	57	50
Rodziny niepełne	23	29	29	42	40	35
Rodziny wielodzietne	37	31	26	24	23	18
Trudności po opuszczeniu zakładów karnych	3	1	1	2	3	2
Alkoholizm	11	30	10	8	7	8
Zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa	6	1	1	2	0	2
Kłęska żywiołowa i ekologiczna	3	0	1	12	0	2
Usługi opiekuńcze	15	16	18	2	22	28
Umieszczenie w DPS	0	4	5	5	4	4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mircu

Jak wynika z powyższych danych zawartych w tabeli w roku 2012 najczęściej rodzin korzystało z pomocy GOPS z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby oraz z powodu bezrobocia. Analizując poprzednie lata największy spadek miał miejsce w aspekcie ubóstwa, gdzie w roku 2008 korzystało z tego typu pomocy aż 48 rodzin, a w roku 2012 już tylko 7 rodzin. Znaczący wzrost nastąpił również w sferze pomocy w usługach opiekuńczych.

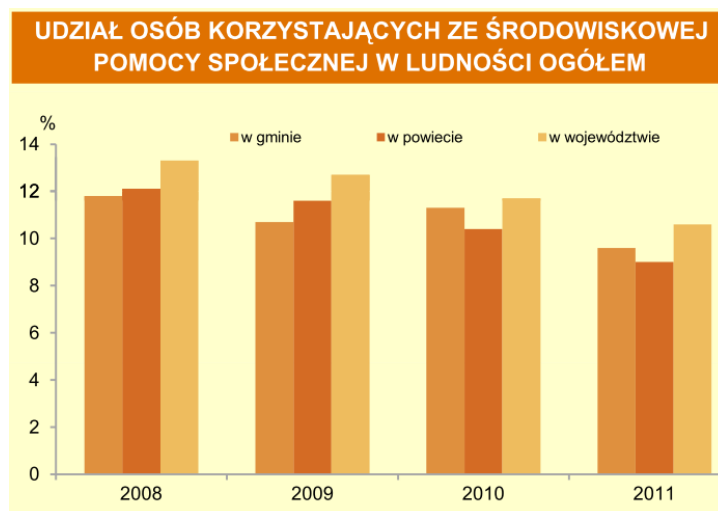

Tabela 6 Udzielone świadczenia w ramach zadań własnych gminy w latach 2007-2012

Formy pomocy	Rok					
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
RAZEM kwota świadczeń	273 711	347 654	273 670	651 371	607 250	652 949
Zasiłki stałe – ogółem (dotowane)	132 470	123 279	138 420	177 875	180 891	214 795
Zasiłki okresowe – ogółem z tego:	76 493	106 241	87 024	101 424	106 833	97 356
środkami własnymi	0	3 478	8 750	9 653	21 367	18 915
dotacje, w tym przyznawane z powodu:	76 493	102 763	78 274	91 771	85 466	78 441
bezrobocia	41 694	106 131	78 410	99 349	99 346	75 230
długotrwałej choroby	21 374	0	8 204	579	7 182	16 970
niepełnosprawności	13 425	110	410	1 224	305	690
Bezdomność	1	1	0	1	2	1
Bezrobocie	199	170	165	196	176	167
Niepełnosprawność	94	56	69	85	109	104
Długotrwała lub ciężka choroba	139	117	184	197	191	191
Ochrona macierzyństwa	3	3	4	5	5	1
Posiłek	114 544	75 479	86 368	125 630	76 398	71 623
w tym dla dzieci	111 594	75 479	85 936	94 515	76 398	64 622
Usługi opiekuńcze	106 806	129 289	45 298	176 180	184 912	191 712
Odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	0	50 057	89 578	108 778	84 472	99 232
Zasiłki celowe i w naturze ogółem	61 003	36 645	54 980	70 262	58 216	77 463

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mirzcu

Wykres 5 Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na terenie Gminy Mirzec

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, Urząd Statystyczny w Kielcach

Jak można zaobserwować z danych na powyższym rysunku, w ramach gminy liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej z roku na rok nieznacznie maleje. W obrębie powiatu i województwa jest podobnie z małymi wahaniami utrzymuje się odpowiednio w okolicach 12 - 10 %.

W 2011 r. wydatki na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej wyniosły **4720,5 tys. zł.**

Ochrona zdrowia

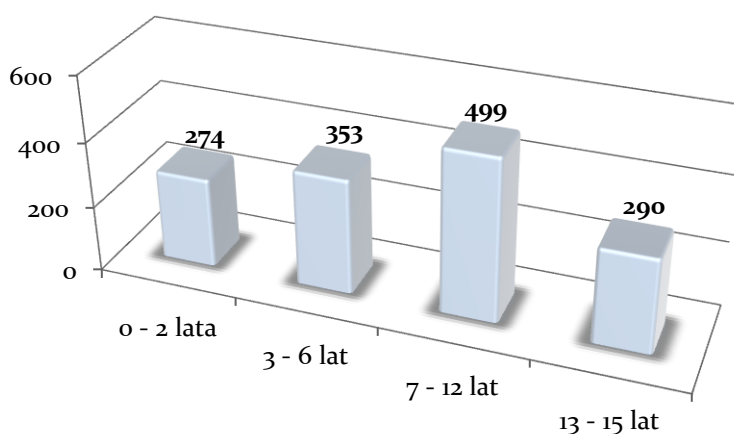
Na terenie gminy Mirzec na stan 2012 roku działa jeden zakład opieki zdrowotnej, jest to: Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Mircu z filią w Jagodnem. Liczba zadeklarowanych pacjentów na dzień 30.06.2013r. wynosi 6800.

Ośrodek Zdrowia w Mircu zatrudnia czterech lekarzy medycyny, lekarza stomatologa, 6 pielęgniarek i 1 laborantka. W Ośrodku Zdrowia w Jagodnem pracuje lekarz medycyny, stomatolog i dwie pielęgniarki. W ostatnich latach w Ośrodku zdrowia w Mircu przeprowadzono remont, a Ośrodek zdrowia w Jagodnem przeniesiono do nowego lokalu. W ośrodku Zdrowia w Mircu kobiety mogą skorzystać ze specjalistycznej opieki medycznej-ginekologia. W szerszym zakresie, specjalistyczna opieka medyczna najbliższe znajduje się w Starachowicach, Skarżysku Kamiennej i w Kielcach.

3.2.5. Edukacja, kultura i oświata

Na terenie gminy Mirzec funkcjonują dwa przedszkola publiczne w Mircu i Jagodnem. W gminie znajduje się 8 Szkół Podstawowych w: Mircu, Jagodnem, Gadce, Tychowie Nowym, Tychowie Starym, Małyszynie, Trębowcu i Osinach oraz Gimnazjum w Mircu. Do Szkół Podstawowych w roku szkolnym 2012/2013 uczęszczało 524 uczniów, do Gimnazjum 246 uczniów. Szkoła Podstawowa w Jagodnem oraz Gimnazjum w Mircu, jako jedne z niewielu szkół wiejskich w Polsce, posiada oddziały integracyjne.

Wykres 6 Ludność gminy według edukacyjnych grup wieku w 2011 r.

Źródło: Opracowanie własne

Zestawienie danych dotyczących edukacji na terenie Gminy Mirzec prezentują poniższe tabele.

Tabela 7 Edukacja w Gminie Mirzec

Edukacja	2009/10	2010/11	2011/12
Żłobki ogółem	-	-	-
Dzieci przebywające w żłobkach w ciągu roku	-	-	-
Placówki wychowania przedszkolnego	8	8	8
w tym przedszkola	2	2	2
Miejsca w przedszkolach	58	104	104
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	133	186	206
W tym w przedszkolach	57	95	102
Szkoły podstawowe	8	8	8
Uczniowie szkół podstawowych	525	508	498
Szkoły gimnazjalne	1	1	1
Uczniowie szkół gimnazjalnych	314	309	281
Uczniowie przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów w szkołach:			
Podstawowych	6	6	6
Gimnazjalnych	13	12	11
Komputery z dostępem do Internetu przeznaczone do użytku uczniów w szkołach:			
Podstawowych	86	88	89
Gimnazjalnych	25	25	25

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Kielcach

W 2011 roku subwencja oświatowa w gminie wyniosła 6915 tys. zł, zaś wydatki na oświatę i wychowanie ukształtowały się na poziomie 11234 tys. zł.

Na obszarze Gminy Mirzec funkcjonują 4 placówki biblioteczne, w tym Gminna Biblioteka Publiczna w Mircu i 3 filie biblioteczne we wsiach: Gadka, Malyszyn i Tychów Stary.

Tabela 8 Biblioteki i czytelnictwo w Gminie Mirzec w roku 2011

	2011
Biblioteki i filie	4
Czytelnicy w bibliotekach publicznych	829
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	13,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Kielcach

Gmina Mirzec ma bogate tradycje w działalności kulturalnej, podtrzymywane m.in. przez szkoły, biblioteki i Kola Gospodyń Wiejskich. W gminie funkcjonują: Gminny Dom Kultury i Integracji w Mircu w skład którego wchodzi: Centrum Twórczości Ludowej w Osinach i Klub Aktywności Wiejskiej

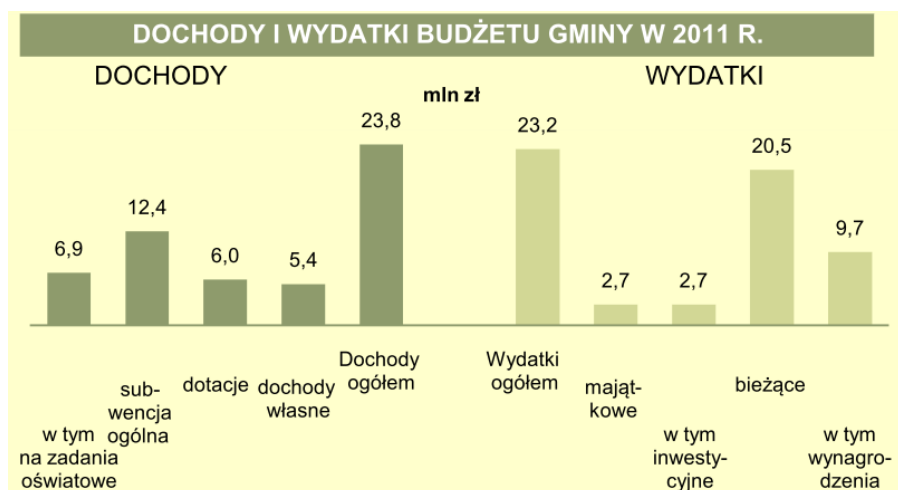
w Tychowie Starym, Aktywny Klub Seniora działający przy Gminnej Bibliotece Publicznej w Mircu, zespoły folklorystyczne oraz szkolne zespoły muzyczne.

Po kilkunastoletniej przerwie odrodziła się działalność Kół Gospodyń Wiejskich oraz zespołów folklorystycznych. Funkcjonujące Zespoły Folklorystyczne to: "Jutrzenka" z Ostrożanki, "Kumosie" z Gadki, "Osinianki" z Osin, "Tychowianie" z Tychowa Nowego i "Trębolanki" z Trębowca. W Tychowie Starym istnieje zespół śpiewaczy "Gromada" oraz kapela "Sąsiedzi".

3.2.6. Budżet Gminy Mirzec

W 2011 roku wydatki budżetu Gminy Mirzec wynosiły 23,2 mln zł, zaś dochody 23,8 mln zł, co daje dodatnie roczne saldo budżetu. Największy procent wydatków ogółem stanowiły wydatki bieżące, zaś największy udział w dochodach ogółem miała subwencja ogólna. Zestawienie wydatków i dochodów z roku 2011 w Gminie Mirzec obrazuje rysunek poniżej.

Wykres 7 Dochody i wydatki budżetu Gminy Mirzec w 2011r.

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, Urząd Statystyczny w Kielcach

W 2011 r. dochody gminy na 1 mieszkańca wyniosły **2823 zł**. Dochody własne stanowiły w dochodach ogółem 22,8%, zaś udział wpływów z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych w dochodach własnych wyniósł 45,4%.

Dochody z tzw. rozliczeń różnych stanowiły w 2011 r. aż 52,3 % ogółu dochodów budżetu gminy, natomiast dochody od osób prawnych i od osób fizycznych 17,7 % ogółu dochodów budżetu gminy. Kolejnym, mającym dość istotny wpływ na dochód gminy była pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, która stanowiła 17,5 % dochodu ogółem.

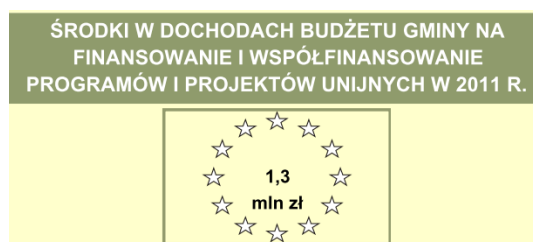
W latach 2009 - 2011 udział dochodów z poszczególnych działów względem dochodu ogółem ulegał zmianom. Największy wzrost dochodów nastąpił w dziale kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, wzrost nastąpił o 4,7 % w porównaniu z rokiem 2009 i 2010, gdyż w poprzednich latach nie wnosił on wpływu na dochód gminy. Wzrost dochodu budżetu gminy wystąpił również w takich działach jak transport i łączność oraz dochody od osób prawnych i od osób fizycznych. Największy spadek dochodu miał miejsce w dziale oświata i wychowanie, gdzie w roku 2010 stanowił od 6,7 % dochodów, zaś w roku 2011 tylko 3,3%. Innymi działami w których zanotowano spadek dochodu były: pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityk społecznych oraz w dziale różnych rozliczeń. Zestawienie dochodu budżetu gminy według działów prezentuje tabela poniżej.

Tabela 9 Dochody budżetowe Gminy Mirzec w latach 2009 - 2011

Dochody budżetu gminy według działów			
	2009	2010	2011
	w %		
Dochody ogółem	100	100	100
Rolnictwo i łowiectwo	0,6	0,6	0,6
Transport i łączność	0,0	-	2,5
Gospodarka mieszkaniowa	0,1	0,1	0,1
Administracja publiczna	0,3	0,5	0,4
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	-	0,2	0,0
Różne rozliczenia	58,4	55,0	52,3
Oświata i wychowanie	4,3	6,7	3,3
Pomoc społeczna i pozostałe zadania z zakresu polityki społ.	19,3	20,1	17,5
Edukacyjna opieka wychowawcza	1,0	0,8	0,6
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	-	0,2	0,1
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	-	-	4,7
Kultura fizyczna	-	-	-
Dochody od osób prawnych i od osób fizycznych	15,9	15,5	17,7
Pozostałe	0,1	0,3	0,1

Źródło: Statystyczne Opracowanie własne na podstawie danych z Vademecum Samorządowca, Urząd Statystyczny w Kielcach

Rysunek 3 Środki w dochodach budżetu Gminy Mirzec na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych w 2011r.

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, Urząd Statystyczny w Katowicach

W 2011 r. wydatki gminy na 1 mieszkańca wyniosły **2750 zł**. W gminie w 2011 r. 100% wydatków majątkowych przeznaczono na cele inwestycyjne. Wydatki majątkowe inwestycyjne stanowiły 11,7% wydatków budżetu gminy.

W latach 2009 - 2011 udział wydatków z poszczególnych działów względem wydatków ogółem ulegał zmianom. Największy procent wydatków ogółem stanowią wydatki na oświatę i wychowanie, które w 2011 stanowiły 48,4 % wydatków. Największy wzrost wydatków nastąpił w dziale oświata i wychowanie, był to wzrost rzędu 3,8 % w porównaniu z rokiem 2010. Największy spadek wydatków miał miejsce w dziale kultury i ochrony dziedzictwa narodowego oraz w dziale rolnictwo i łowiectwo. Zestawienie dochodu budżetu gminy według działów prezentuje tabela poniżej.

Tabela 10 Wydatki budżetowe Gminy Mirzec w latach 2009 - 2011

Wydatki budżetu gminy według działów			
	2009	2010	2011
	w %		
Wydatki ogółem	100	100	100
Rolnictwo i łowiectwo	1,3	1,9	0,7
Transport i łączność	4,9	7,2	6,1
Gospodarka mieszkaniowa	0,1	0,0	0,0
Administracja publiczna	11,4	11,3	11,9
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,8	1,3	1,8
Różne rozliczenia	-	-	-
Oświata i wychowanie	55,2	44,6	48,4
Pomoc społeczna i pozostałe zadania z zakresu polityki społ.	19,6	21,2	20,3
Edukacyjna opieka wychowawcza	1,2	1,2	1,1
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2,4	1,7	1,5
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1,2	7,2	6,0
Kultura fizyczna	0,1	0,2	0,1
Działalność usługowa	0,5	0,1	0,0
Ochrona zdrowia	0,3	0,3	0,3
Pozostałe	1,1	1,8	1,9

Źródło: Statystyczne Opracowanie własne na podstawie danych z Vademecum Samorządowca, Urząd Statystyczny w Kielcach

3.3. Obszar gospodarczy

3.3.1. Rolnictwo

Gmina Mirzec jest gminą typowo wiejską, gdzie przeważają małe gospodarstwa rolne. Użytki rolne w gminie Mirzec zajmują obszar 6147 ha (w tym grunty orne – 4888 ha), co stanowi 55% obszaru gminy. Niekorzystne warunki klimatyczno - glebowe powodują, że gmina ma bardzo niski wskaźnik produkcji rolniczej. Na tym obszarze dominują gleby o niskiej wartości produkcyjnej - od IV (IVb) do VI klasy bonitacyjnej. Generalnie gleby na terenie gminy mają niską zasobność w składniki pokarmowe, dlatego wymagają wapnowania i nawożenia organicznego. W dolinach rzecznych występują gleby

pochodzenia organicznego i mineralnego: mady rzeczne, gleby mulowe, mulowo-torfowe, torfowe i murszowe. Głównie kompleksy przydatności rolniczej w gminie to: żytni słaby i najslabszy (żytnio-lubinowe). Na tych terenach uprawie się głównie: żyto, ziemniaki, i rośliny polowe (saradela, lubin) oraz warzywa na potrzeby własne.

W Gminie Mirzec prosperują gospodarstwa zajmujące się uprawą pieczarek, kwiatów, owoców miękkich (truskawek, malin). W gminie działa ok. 60 gospodarstw ekologicznych o charakterze ogólnie rolniczym. W gminie najwięcej jest gospodarstw od 2 do 5 ha.

Na terenie gminy Mirzec nie jest prowadzona produkcja towarowa w rolnictwie na większą skalę. Uprawa jest w większości prowadzona na potrzeby własne. W gminie brak jest również dużych gospodarstw hodowlanych o charakterze specjalistycznym. Hodowana jest zwykle trzoda chlewna, bydło oraz drób.

3.3.2. Działalność gospodarcza

Według rocznika statystycznego za 2011 rok, na terenie Gminy Mirzec zarejestrowane były w krajowym rejestrze urzędowym REGON 424 podmioty gospodarki narodowej, z czego 23 w sektorze rolniczym, 51 w sektorze przemysłowym oraz 71 w sektorze budowlanym. Z powyższego podziału wynika, iż na terenie Gminy Mirzec zdecydowanie dominuje działalność budowlana. Dane dotyczące podmiotów gospodarki narodowej zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 11 Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze Regon w 2011r. na terenie Gminy Mirzec

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ W REJESTRZE REGON W 2011 R.		
	Powiat	Gmina
Podmioty gospodarki narodowej		
ogółem.....	6940	424
w tym w sektorze: rolniczym.....	109	23
przemysłowym.....	819	51
budowlanym.....	883	71
Podmioty gospodarki narodowej		
na 10 tys. ludności.....	737	502
Osoby fizyczne		
prowadzące działalność gospodarczą		
na 10 tys. ludności.....	580	438

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, Urząd Statystyczny w Kielcach

Wśród ogółu podmiotów gospodarki narodowej dominują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – blisko 87% ogółu podmiotów. Z reguły są to małe firmy, które nie generują znaczącej liczby miejsc pracy. Przedmiotem działalności usługowej na terenie gminy jest przede wszystkim budownictwo i transport. Rzemiosło reprezentowane jest głównie przez ślusarstwo i stolarstwo. W handlu dominuje handel artykułami spożywczo-przemysłowymi i handel obwoźny.

Tabela 12 Koncentracja działalności gospodarczej w gminie

Sołectwo	%
Mirzec	30,6
Tychów Stary	14,0
Małyszyn	13,2
Trębowiec	6,6
Tychów Nowy	6,6
Gadka	4,9
Jagodne	4,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Mirzec

Koncentracja działalności gospodarczej na terenie gminy Mirzec związana jest raczej z centrum gminy, tj. sołectwami zlokalizowanymi przy drodze wojewódzkiej nr 744 – Mirzec (ponad 30% liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w gminie) i Tychów oraz w sołectwie Małyszyn.

Jedne z ważniejszych podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy Mirzec to:

- P.H.H.D. i P. „MAT –BUD” w Jagodnem,
- Firma Handlowo-Usługowa „Lider – Motosport” w Starachowicach,
- F.U.H. "Pangea" Dorota Zagajna w Mircu,
- Tartaczniactwo w Tychowie Starym,
- Delikatesy „Andi” w Mircu Majorat,
- Delikatesy „WIGA” w Mircu
- Delikatesy „ADA” w Trębowcu
- Biedronka w Mircu.

W Gminie Mirzec występuje tzw. dwuzawodowość ludności: mieszkańcy zajmują się pracą w niewielkich gospodarstwach rolnych oraz dojeżdżają do pracy do pobliskich miast (np. Skarżyska Kamienna, Starachowic). Gmina także powoli staje się tzw. „sypialnią” dla ludzi pracujących w miastach regionu. Dużą szansę na podniesienie poziomu gospodarczego regionu upatruje się w rozwoju drobnej przedsiębiorczości handlowo-usługowej oraz agroturystyki opartej na zasobach środowiska naturalnego.

3.4. Obszar środowiska naturalnego oraz infrastruktury technicznej

3.4.1. Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego

Elementami tworzącymi i wpływającymi na stan środowiska, oddziałując na wody powierzchniowe i gruntowe, powietrze atmosferyczne, gleby oraz otoczenie przyrodnicze, są sieci wodociągowe i kanalizacji sanitarnej wraz z oczyszczalniami ścieków. Składowymi są także gospodarka odpadami stałymi oraz wykorzystywane źródła energii, szczególnie w zakresie ogrzewnictwa. Gmina Mirzec w zakresie ochrony środowiska posiada już istotne osiągnięcia, chociaż wiele zadań pozostaje w sferze programowania i niezbędnej realizacji.

Oczyszczalnia ścieków

W gminie Mirzec działa 1 oczyszczalnia ścieków typu NAYADIC przy SP w Tychowie Starym. We wsi Jagodne istnieje przydomowa oczyszczalnia „SOTRALENTZ” obsługująca dwa gospodarstwa.

Na terenie Gminy Mirzec prace nad realizacją projektu obejmującego 8 zadań budowy kanalizacji: za pośrednictwem kolektora grawitacyjno-ciśnieniowego o długości 129 km (w tym kolektor tłoczny 33,4 km odprowadzający ścieki do oczyszczalni ścieków w Starachowicach) i 1896 przyłączy są na ukończeniu. Inwestorem budowy sieci jest Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Starachowicach (umowa z Funduszem Spójności,) a obowiązek wykonania przyłączy spoczywa na właścicielu nieruchomości.

Długość sieci kanalizacyjnej (grawitacyjnej i tłocznej) na terenie gminy Mirzec wynosi 96,30 km, liczba przyłączy do budynków - 472 szt. (wg danych Urzędu Gminy Mirzec, stan na 31.12.2012r.). Sieć kanalizacyjna obejmuje sołectwa: Mirzec I (częściowo), Mirzec II (częściowo), Gadka (z wyłączeniem Gadka Majorat), Jagodne, Tychów Stary (z wyłączeniem Tychów Stary Podlesie), Ostrożanka (wzdłuż drogi powiatowej), Małyszyn Górny (do numeru 122), Osiny (z wyłączeniem Osiny od nr 1 do 33 oraz Osiny - Majorat), Trębowiec (z wyłączeniem Trębowiec Krupów).

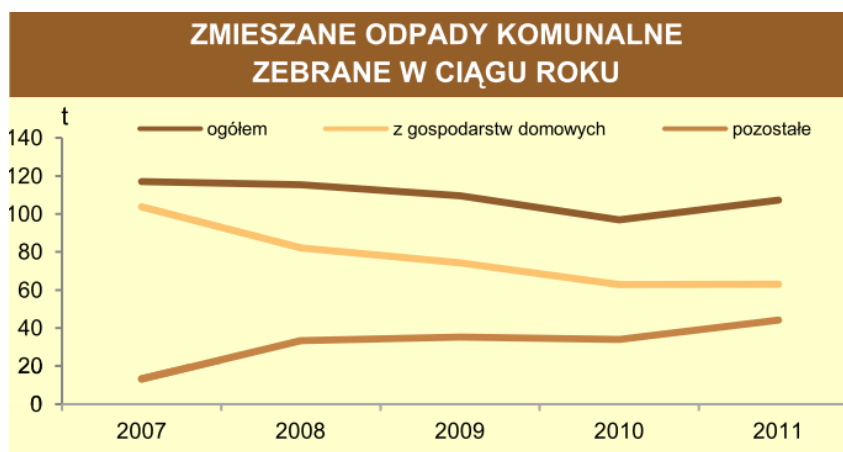
Gmina Mirzec nie posiada własnej oczyszczalni ścieków komunalnych, istniejąca sieć podłączona jest do oczyszczalni w Starachowicach.

Gospodarka odpadami

Bilans zmieszanych odpadów komunalnych zbieranych w ciągu roku na terenie Gminy Mirzec prezentuje rysunek poniżej.

Wykres 8 Zmieszane odpady komunalne zebrane w ciągu roku w Gminie Mirzec

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, Urząd Statystyczny w Kielcach

W latach 2009-2011 liczba budynków mieszkalnych objętych zbieraniem odpadów z gospodarstw nie uległa zmianie. 1 lipca 2013 roku Gmina Mirzec przejęła obowiązki zgodnie ze zmianą ustawy o utrzymaniu porządku i czystości w gminie- w tym obowiązkowa segregacja odpadów. Wszelkie niezbędne informacje o zachodzących zmianach, ich korzyściach oraz o nowych harmonogramach wywozów odpadów zamieszczone zostały na stronie głównej Urzędu Gminy.

3.4.2. Infrastruktura techniczna

Infrastruktura techniczna jest tym elementem w układzie urbanistycznym terenu, który spaja wszystkie inne jego składniki w całość. W jej skład wchodzi zarówno wszelkiego rodzaju sieci uzbrojenia terenu, jak również stan układu komunikacyjnego.

Tabela 13. Długość i stan nawierzchni dróg w zależności od właściciela:

Drogi	Długość (km)	Nawierzchnia	
		ulepszona	nieulepszona
Krajowe	-	-	-
Wojewódzkie 744	23,772	23,772	-
Powiatowe	54,284	35,528	18,756
Gminne	40,623	21,345	19,278

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Mirzec

Drogi

System komunikacyjny Gminy Mirzec tworzą drogi: wojewódzkie, powiatowe i gminne.

- 1) drogi wojewódzkie – stanowią one połączenia z innymi miastami w regionie, a więc kształtują tym samym rozwój lokalnej przestrzeni gospodarczej. Na terenie Gminy Mirzec istnieje 1 droga wojewódzka Nr 744 Radom – Wierzbica – Starachowice (dl. 23,7 km)
- 2) drogi powiatowe – na terenie Gminy Mirzec znajduje się 13 dróg powiatowych (tabela 13).

Tabela 14 Drogi powiatowe na terenie Gminy Mirzec

Lp.	Nr drogi	Ulica	Długość drogi
1	Nr 0557 T	Skarżysko Kamienna – Mirzec	5,9 km
2	Nr 0558 T	Grzybowa Góra – granica województwa (Zbijów Duży)	3,5 km
3	Nr 0559 T	Jagodne – Gadka	2,2 km
4	Nr 0560 T	Mirzec Podkowaków – Mirzec Poddąbrowa	3,9 km
5	Nr 0561 T	Mirzec Ogrody – Poddąbrowa – Tychów pod lasem	6,1 km
6	Nr 0563 T	Mirzec – Wąchock	5,7 km
7	Nr 0564 T	Mirzec Malcówki przez wieś	1,7 km
8	Nr 0565 T	Mirzec – Tychów Nowy – Ostrożanka	5,1 km
9	Nr 0566 T	(Seredzice) granica województwa – Tychów Nowy – Tychów Stary	3,0 km
10	Nr 0567 T	Tychów Stary – granica województwa (Pastwiska)	4,6 km
11	Nr 0568 T	Malyszyn Górny – Malyszyn Dolny przez wieś	3,2 km
12	Nr 0569 T	Trębowiec Duży – Czerwona – Mirzec Podborki	3,4 km
13	Nr 0570 T	Osiny – Krupów – Trębowiec Duży - Trębowiec Duży – do granicy województwa	5,9 km
OGÓŁEM			54,2 km

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Mirzcu

- 3) drogi gminne – na terenie Gminy Mirzec istnieje 33 dróg gminnych. Na terenie Gminy występują także drogi polne oraz leśne, a także drogi które stanowią dojazdy do pól i zagród rolniczych usytuowanych poza głównymi ciągami drogowymi.

Tabela 15 Drogi gminne na terenie Gminy Mirzec

Lp.	Nr ulicy	Ulica	Długość ulicy
1.	347001 T	Gadka do łąk	1,8 km
2.	347002 T	Ostrożanka przez wieś	1,3 km
3.	347003 T	Ostrożanka – Krzewa	0,5 km
4.	347004 T	Podborki - Majorat	1,3 km
5.	347005 T	Trębowiec Mały – dr Woj. NR 744	0,4 km
6.	347006 T	Krupów przez wieś	1,2 km
7.	347007 T	Mirzec – Poduchowne – Korzonek	1,8 km
8.	347008 T	Mirzec – Stara Wieś	0,4 km
9.	347009 T	Gadka Leśniczówka	1,7 km
10.	347010 T	Gadka – Majorat	2,3 km
11.	347011 T	Mirzec Majorat – Tychów Nowy	2,9 km
12.	347012 T	Świerczek – Jagodne	1,7 km
13.	347013 T	Malyszyn – Krzewa	2,8 km
14.	347014 T	(Mirówek) – gr. Woj. Świętokrzyskiego – (Pakosław)	3,3 km
15.	347016 T	Jagodne Kolonia	0,7 km
16.	347017 T	Gadka	0,8 km
17.	347018 T	Mirzec Korzonek – Mirzec Podkowałów	1,0 km
18.	347019 T	Mirzec Podborki Kolonia (ul. Modrzewiowa)	0,2 km
19.	347020 T	Mirzec Poddąbrowa – ul. Langiewicza – Mirzec Malcówki (łącznik)	0,9 km
20.	347021 T	Mirzec Podborki – Mirzec Majorat	1,3 km
21.	347022 T	Mirzec Majorat I	0,8 km
22.	347023 T	Mirzec Majorat II	0,6 km
23.	347024 T	Mirzec Majorat III	1,3 km
24.	347025 T	Mirzec Czerwona – Tychów Nowy	0,9 km
25.	347026 T	Tychów Nowy	0,6 km
26.	347027 T	Tychów Stary	1,3 km
27.	347028 T	Ostrożanka pod lasem	1,1 km
28.	347029 T	Ostrożanka od mlyna	0,4 km
29.	347030 T	Osiny Mokra Niwa	0,7 km
30.	347031 T	Osiny Majorat	1,4 km
31.	347032 T	Mirzec koło cmentarza	0,2 km
32.	347033 T	Gadka Kościół – Gadka Szkoła	2,2 km
33.	347034 T	Ostrożanka koło sklepu	0,2 km
OGÓŁEM			40,0 km

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Mircu

W ostatnich latach dokonano modernizacji dróg:

- Trębowiec Duży-Trębowiec Mały (droga powiatowa)
- Malyszyn Dolny-Malyszyn (w części powiatowa)
- Tychów-Podlesie (droga powiatowa)

- Mirzec Czerwona
- Mirzec Majorat
- Ostrożanka do sklepu

- Mirzec Ogrody (w części)
- Mirzec Poddąbrowa
- Mirzec, ul. Modrzewiowa
- Droga 744 na odcinku Mirzec Podborki – Trębowiec
- Mirzec Malcówki
- Gadka do Łąk

Kolejne inwestycje w tym zakresie będą wykonywane w najbliższych latach.

Na terenie gminy nie ma transportu kolejowego. Najbliższe stacje kolejowe znajdują się w Skarżysku-Kamiennej, Wąchocku i Starachowicach.

Zaopatrzenie w energię elektryczną i gaz

Zapotrzebowanie na energię elektryczną gminy zapewniają linie średniego i niskiego napięcia zasilane z GPZ znajdujących się poza obszarem gminy:

- GPZ 110/15 kV „Północ” w Skarżysku Kamiennej,
- GPZ 110/15 kV „Ilża” w woj. mazowieckim.

Na terenie gminy znajdują się: linie napowietrzne 15 kV ze strefą po 7,5 m, wyprowadzone z GPZ-ów położonych poza terenem gminy Mirzec, stacje transformatorowe 15/0,4 kV, linie niskiego napięcia i linie oświetlenia dróg i ulic. Przez teren gminy przechodzą sieci nie biorące bezpośredniego udziału w systemie zasilania gminy:

- odcinek linii elektroenergetycznej relacji Rożki – Niziny, wybudowanej na napięciu 220 kV, a użytkowanej obecnie jako linia 110 kV wraz ze strefą oddziaływania o szerokości po 34 m od osi linii,
- dwa odcinki dwutorowej linii elektroenergetycznej o napięciu 110 kV relacji Rożki – Ilża – Starachowice ze strefą oddziaływania po 20 m od osi poszczególnych linii,
- dwie napowietrzne linie o napięciu 15 kV z GPZ 110/15 kV w Starachowicach do ujęcia wody Trębowiec ze strefą ochronną po 7,5 m od osi linii.

Zaopatrzenie gospodarstw w gaz ziemny odbywa się za pomocą dwóch gazociągów średnioprężnych i dwóch stacji redukcyjno-pomiarowych zlokalizowanych w Jasięcu (woj. mazowieckie) i w Starachowicach. Zarządzającymi siecią są: Mazowiecka Spółka Gazownictwa i Karpacka Spółka Gazownictwa.

Długość sieci gazowej na terenie gminy Mirzec wynosi 81 km (wg danych Urzędu Gminy Mirzec, stan na 31.12.2012r.). Miejscowości objęte siecią: Mirzec I, Mirzec II, Gadka, Tychów Nowy, Tychów Stary, Ostrożanka, Malyszyn Górny, Malyszyn Dolny, Malyszyn Krzewa. Na pozostałym terenie mieszkańcy korzystają z gazu propan butan.

Tabela 16. Zaopatrzenie w gaz na terenie gminy Mirzec w 2011r.

Sieć gazowa	Jednostka	Rok 2011
Długość czynnej sieci ogółem	km	81,0
Długość czynnej sieci przesyłowej	km	1,0
Długość czynnej sieci rozdzielczej	m	64,9
Czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	szt.	1071
Odbiorcy gazu	gosp. dom.	540
Odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp. dom.	127
Zużycie gazu	tys. m ³	257,10
Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań	tys. m ³	129,7
Ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	1789

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, stan na 31.12.2011r.

Ciepłownictwo

Gmina Mirzec nie posiada sieci ciepłowniczej. Właściciele gospodarstw domowych organizują systemy grzewcze we własnym zakresie. Głównie są to piece c.o. na węgiel i drewno. W obiektach użyteczności publicznej funkcjonują większe instalacje grzewcze, opierające się głównie na paliwie gazowym (8 kotłowni), olejowym (2 kotłownie), 2 kotłownie pracują na koks i węgiel.

Tabela 17. Zestawienie kotłowni w budynkach użyteczności publicznej zlokalizowanych na terenie gminy Mirzec:

Kotłownia, budynek	Moc	Rodzaj paliwa
8 obiektów użyteczności publicznej	1158 kW	Gazowe
2 obiekty użyteczności publicznej	259 MW	Olejowe
1 obiekt użyteczności publicznej	29 MW	Węglowe
1 obiekt użyteczności publicznej	75 MW	Koksowo - węglowe

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Mirzec

Wodociągi i kanalizacja

Długość sieci wodociągowej na terenie gminy Mirzec wynosi 100,68 km, ilość budynków przyłączonych do sieci – 2096 szt. (wg stanu na 31.12.2012r. dane Urzędu Gminy w Mirzcu). Zużycie wody w gospodarstwach domowych wynosi 170,6 dam³, tj. 20,2 m³/1mieszkańca (wg danych GUS, stan na 31.12.2011r.).

Gmina Mirzec zaopatrywana jest z ujęcia wody gminy Mirów dla części Osin – Majorat oraz ujęcia wody „Trębowiec” (gm. Ilża), użytkowanego przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Starachowicach o wydajności ujęcia $Q_{\text{śrd}} = 12\,357 \text{ m}^3/\text{h}$. Proces uzdatniania wody polega na napowietrzeniu przez rozdeszczenie i filtracje w komorach otwartych z prędkością $10 \text{ m}^3/\text{h}$ przez złożo piaskowo-antracytowe.

Na terenie gminy Mirzec zmeliorowanych jest 1200 ha gruntów rolnych (10,8 % ogólnej powierzchni gminy), w tym 493 ha gruntów ornych i 707 ha użytków zielonych. Długość rowów otwartych wynosi 74,811 km. Urządzenia melioracyjne administrowane są przez Spółkę Wodną. W gminie znajdują się 15 przydomowych oczyszczalni ścieków.

Według planu, który obejmował budowę 4 oczyszczalni ścieków i ok. 95 km sieci kanalizacyjnej rozbudowano na terenie Gminy Mirzec sieć kanalizacyjną, choć sieć ta nie została doprowadzona jeszcze do wszystkich odbiorców.

Długość sieci kanalizacyjnej (grawitacyjnej i tłocznej) na terenie gminy Mirzec wynosi 96,30 km, liczba przyłączy do budynków - 472 szt. (wg danych Urzędu Gminy Mirzec, stan na 31.12.2012r.). Sieć kanalizacyjna obejmuje sołectwa: Mirzec I (częściowo), Mirzec II (częściowo), Gadka (z wyłączeniem Gadka Majorat), Jagodne, Tychów Stary (z wyłączeniem Tychów Stary Podlesie), Ostrożanka (wzdłuż drogi powiatowej), Małyszyn Górny (do numeru 122), Osiny (z wyłączeniem Osiny od nr 1 do 33 oraz Osiny - Majorat), Trębowiec (z wyłączeniem Trębowiec Krupów).

Gmina Mirzec nie posiada własnej oczyszczalni ścieków komunalnych, istniejąca sieć podłączona jest do oczyszczalni w Starachowicach. Na terenie gminy funkcjonuje oczyszczalnia ścieków typu NAYDIC – NEBRASKA dla Szkoły Podstawowej w Tychowie Starym - $Q\ 4,0 \text{ m}^3 /\text{dobę}$. We wsi Jagodne istnieje przydomowa oczyszczalnia „SOTRALENTZ” obsługująca dwa gospodarstwa.

Budownictwo mieszkaniowe

W roku 2011 na terenie gminy znajdowało się 2129 mieszkań, w porównaniu z rokiem 2009 (2119) liczba mieszkań wzrosła o 10. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m^2 wynosi 87,2. Stan techniczny większości zabudowań mieszkaniowych nie jest zadowalający.

Tabela 18 Zasoby mieszkaniowe Gminy Mirzec na przełomie lat 2009-2010

ZASOBY MIESZKANIOWE		
	2009	2011 ^a
Mieszkania.....	2119	2129
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	86,9	87,2
Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych.....	-	-
Zaległości w opłatach za mieszkanie w zasobach gminnych w tys. zł.....	-	-

^a Mieszkania i powierzchnia użytkowa w 2010 r.

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, Urząd Statystyczny w Kielcach

Telekomunikacja

Na terenie Mirca zainstalowano centralę automatyczną o pojemności 988 numerów. Połączona została ona linią światłowodową ze Starachowicami. Dzięki w/w centrali oraz zainstalowanej w miejscowości Grzybowa Góra (gm. Skarżysko Kościelne) centrali automatycznej o pojemności 488 numerów, na terenie gminy Mirzec funkcjonuje łączność telefoniczna. Linie kablowe i napowietrzne poprowadzono wzdłuż ciągów drogowych.

Na gruntach sołectwa Mirzec I zlokalizowany jest przekaźnik telefonii komórkowej.

4. Identyfikacja najważniejszych problemów występujących na terenie Gminy Mirzec

Analiza problemów to kolejny, po analizie stanu istniejącego etap budowania strategii rozwoju Gminy Mirzec. Etap ten ma na celu identyfikację problemów. Problemy dotyczą całej gminy Mirzec, mają więc charakter globalny.

4.1. Problemy obszaru społecznego

- wysoki wskaźnik migracji zewnętrznych – migracje zarobkowe;
- zwiększający się udział ludności w wieku poprodukcyjnym z jednoczesnym spadkiem osób w wieku produkcyjnym ;
- niskie poczucie wspólnoty wśród mieszkańców;
- bardzo wysokie i stale rosnące bezrobocie;
- brak miejsc w przedszkolach;

- niedostosowana oferta spędzania wolnego czasu na terenie gminy;
- mała liczba obiektów kulturalnych;
- słaby dostęp i niedostateczna jakość usług ochrony zdrowia;
- mała różnorodność wydarzeń kulturalno – rozrywkowych.

4.2. Problemy obszaru gospodarczego

- rynek pracy, wyróżniający się małą różnorodnością i ilością miejsc pracy;
- słaba promocja podmiotów gospodarczych gminy;
- słaba dostępność usług na terenie gminy;
- brak specjalizacji gospodarczej;
- brak wykorzystania w pełni potencjału turystycznego Gminy.

4.3. Problemy obszaru środowiska naturalnego oraz infrastruktury technicznej

- zły stan techniczny dróg oraz ich infrastruktury;
- mała ilość chodników;
- słaby stan techniczny infrastruktury mieszkaniowej,
- niewystarczająco dobrze funkcjonująca komunikacja;
- niedokończone prace nad rozbudową infrastruktury technicznej.

5. Analiza SWOT

Przydatnym narzędziem badania ogólnej sytuacji gminy jest analiza SWOT. Jest to jednocześnie kompleksowa metoda planowania strategicznego, pozwalająca odpowiedzieć na pytanie: „gdzie jesteśmy”. Jej nazwa pochodzi od pierwszych liter słów angielskich: strenghts (mocne strony gminy), weaknesses (słabe strony gminy), opportunities (szanse występujące w otoczeniu), threats (zagrożenia występujące w otoczeniu). Analiza SWOT stała się nieodłącznym elementem procedur zarządzania strategicznego w różnych sferach życia społecznego i gospodarczego oraz w różnych skalach przestrzennych. Najczęściej stosowana jest jako synteza diagnozy wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań funkcjonowania i rozwoju jednostek terytorialnych.

Gmina nie jest samoistnym tworem, lecz funkcjonuje w określonym otoczeniu, które tworzą inne jednostki samorządowe, administracja rządowa i służby administracji specjalnych oraz ich wzajemne powiązania o charakterze organizacyjnym, społecznym, ekonomicznym, czy środowiskowym. Uwarunkowania zewnętrzne, które pozostają niezależne od decyzji władz lokalnych, w istotny sposób

determinują rozwój danej społeczności, a wpływ ten może być pozytywny bądź negatywny. Władze gminy mogą jedynie monitorować zmiany, które zachodzą w jej otoczeniu, co pozwala na identyfikację istniejących, a także przyszłych szans i zagrożeń rozwoju i zminimalizuje wpływ ewentualnych, negatywnych skutków. Znajomość uwarunkowań gminy pozwala na podjęcie działań sprzyjających rozwojowi potencjału lokalnego i wykorzystaniu nadarzających się okazji.

Celem analizy SWOT jest określenie i analiza czynników pod kątem pozytywnego i negatywnego wpływu na rozwój Gminy. Pozwala to wyodrębnić następujące grupy czynników, zjawisk i procesów:

- szanse – pozytywne zewnętrzne (zjawiska i tendencje w otoczeniu, które odpowiednio wykorzystane staną się impulsem do rozwoju),
- zagrożenia – negatywne zewnętrzne (wszystkie czynniki zewnętrzne, które postrzegamy jako bariery, utrudnienia dla rozwoju),
- mocne strony – pozytywne wewnętrzne (atuty, walory gminy, które w sposób pozytywny wyróżniają ją w otoczeniu; gmina sama wpływa na te zjawiska),
- słabe strony – negatywne wewnętrzne (zjawiska ograniczające możliwości rozwoju gminy, na które ona sama ma wpływ. Są one konsekwencją ograniczeń zasobów i niedostatecznych kwalifikacji).

Tabela 19 Analiza SWOT – Gmina Mirzec

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Obszar społeczny	
<ul style="list-style-type: none">• duży potencjał ludności w wieku produkcyjnym• średni poziom zamożności ludności• silne poczucie tożsamości i więzi lokalnej• silna promocja dziedzictwa kulturowego i tradycji w gminie• bogaty folklor muzyczny gminy	<ul style="list-style-type: none">• duży udział ludności z wykształceniem podstawowym i zawodowym• niski przyrost naturalny• małe zaangażowanie społeczeństwa w działalność społeczną• słaba organizacja spędzania wolnego czasu na terenie gminy• słaby dostęp do specjalistycznej opieki medycznej• mała liczba obiektów kulturalnych• migracja zarobkowa• słabe wykorzystanie istniejących zasobów infrastruktury społecznej (np. świetlic, terenów sportowo-rekreacyjnych)
Obszar środowiska naturalnego oraz infrastruktury technicznej	
<ul style="list-style-type: none">• duży udział lasów• atrakcyjne przyrodniczo tereny• brak na terenie Gminy dużych emiterów zanieczyszczeń środowiska naturalnego• niskie zanieczyszczenie środowiska• uregulowana gospodarka odpadami stałymi• duża liczba podejmowanych i zrealizowanych inwestycji w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego• koncepcja zwartej zabudowy Mirca• sieć telekomunikacyjna na terenie całej Gminy• obiekty sportowe wraz z zapleczem• wysoka estetyka Gminy• dobre położenie geograficzne	<ul style="list-style-type: none">• mała liczba mieszkań komunalnych• niewykorzystane zasoby środowiska naturalnego i potencjał w rozwoju turystyki• zły stan niektórych dróg• mała liczba chodników• słaba jakość gleb• słabe zagospodarowanie i wykorzystanie terenów rekreacyjnych i turystycznych

Obszar gospodarczy	
<ul style="list-style-type: none">• duża liczba mikro i małych przedsiębiorstw• brak na terenie Gminy dużych przedsiębiorstw sektora przemysłu ciężkiego wymagających restrukturyzacji• duży udział sektora prywatnego w gospodarce gminy	<ul style="list-style-type: none">• słabe zaangażowanie na rzecz przedsiębiorczości instytucji otoczenia biznesu• niedostateczna informacja o życiu gospodarczym gminy• rozdrobnione gospodarstwa rolne• niewystarczające rynki zbytu na płody rolne• niski poziom specjalizacji produkcji• ograniczone środki budżetowe gminy na promocję gospodarczą gminy• słaby poziom wykorzystania nowoczesnych technologii w przedsiębiorstwach gminy
SZANSE	ZAGROŻENIA
Obszar społeczny	
<ul style="list-style-type: none">• napływ ludności spoza Gminy wynikający z większego zainteresowania mieszkańców dużych aglomeracji miejskich osiedlaniem się poza miastem• Kreowanie mody na aktywne spędzanie wolnego czasu (agroturystyka, czynny wypoczynek)• rosnący poziom wykształcenia• zainteresowanie społeczeństwa zrównoważonym rozwojem• Pobudzenie aktywności społecznej (organizacje pozarządowe, liderzy)	<ul style="list-style-type: none">• starzenie się społeczeństwa Gminy• bardzo mały udział ludności pracujących na własny rachunek• niska aktywność kulturalna mieszkańców• ucieczka ludzi młodych z obszarów wiejskich do większych miast• niski poziom oddolnych inicjatyw społecznych• wzrost zapotrzebowania na usługi opieki społecznej
Obszar środowiska naturalnego oraz infrastruktury technicznej	
<ul style="list-style-type: none">• podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców w celu ochrony i wykorzystania walorów środowiska przyrodniczego na terenie gminy• wykorzystanie zasobności środowiska naturalnego dla rozwoju turystyki (agroturystyki)• bogate walory środowiska naturalnego	<ul style="list-style-type: none">• słaba jakość niektórej infrastruktury drogowej• zaśmiecanie obszarów leśnych i degradacja środowiska naturalnego• kryzys ekonomiczny

Obszar gospodarczy	
<ul style="list-style-type: none">• możliwość rozszerzenia katalogu świadczonych usług medycznych o usługi specjalistyczne (okulista, chirurg, itp)• dobrze funkcjonujące firmy różnych branż• wzrost gospodarczy wynikający z polityki rządu wobec podmiotów gospodarczych• polityka podatkowa wobec podmiotów gospodarczych sprzyjająca rozwojowi przedsiębiorczości• integracja społeczna i przestrzenna oraz promocja gospodarcza• środki strukturalne Unii Europejskiej• rozwój tzw. czystego przemysłu• agroturystyka i ekoturystyka• promocja regionu• rozwój okolicznych ośrodków miejsko-przemysłowych• przygotowanie zaplecza do rozwoju mikro przedsiębiorstw i działalności około rolniczej	<ul style="list-style-type: none">• nikle zapotrzebowanie na usługi kulturalne• wzrost poziomu cen zwłaszcza w skali regionu• pasywna polityka państwa w zakresie przeciwdziałania bezrobociu• brak konstruktywnych działań ze strony rządu dotyczących sektora rolniczego• nieadekwatny podział środków finansowych w stosunku do ilości zadań przekazanych gminom• brak obszarów przeznaczonych bezpośrednio pod działalność inwestycyjną• brak realizacji przedsięwzięć proekologicznych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie aktualnych uwarunkowań społeczno-gospodarczych oraz wyników konsultacji społecznych w Gminie Mirzec

6. Analiza trendów i kierunków rozwoju Gminy Mirzec

Lista kierunków rozwoju w bezpośredniej bądź dalszej przyszłości powstała na podstawie analizy krajowych i regionalnych trendów, celów rozwoju Gminy Mirzec, jego mocnych i słabych stron, a także szans i zagrożeń. Kierunki te w dalszej części opracowania zostaną pogrupowane tematycznie, a następnie ułożone według kryterium jako propozycja konkretnych projektów inwestycyjnych.

- ✚ Rozwój przedsiębiorczości Gminy oparty na usługach;
- ✚ Promocja i tworzenie regionalnych pakietów turystycznych;
- ✚ Zacieśnienie współpracy z organizacjami pozarządowymi;
- ✚ Rozwijanie współpracy z gminami partnerskimi;
- ✚ Wprowadzanie innowacji w ochronie zdrowia;
- ✚ Określenie specjalizacji regionalnej i promocja Gminy.

7. Wizja i misja Gminy Mirzec

Wizja rozwoju gminy to pożądaný obraz przyszłości jednostki, jej sytuacji gospodarczej i społecznej za kilka lat. Stanowi pewien stan docelowy, do którego dążyć będzie cała wspólnota samorządowa, tj. władze lokalne oraz ich partnerzy, wykorzystując przy tym możliwości płynące z własnych przewag i szans pojawiających się w otoczeniu. Wizja ukierunkowana jest prognostycznie; określa cel, do jakiego zmierza gmina. Obraz, określony zapisami wizji, przewiduje stworzenie warunków do trwałego rozwoju gospodarczego i społecznego Gminy Mirzec:

WIZJA

Gmina Mirzec obszarem zrównoważonego rolnictwa, kreacji czasu wolnego oraz wysokiego poziomu życia i aktywności społecznej mieszkańców

Wizja gminy sformułowana w ten sposób, skorelowana jest z zaproponowaną ścieżką rozwoju gminy Mirzec, opartą o wariant rozwoju gospodarki lokalnej z wykorzystaniem terenów strefy aktywności gospodarczej, która daje szansę na zachęcenie inwestorów do otwierania działalności gospodarczej w gminie, co wpłynie na wzrost jej dochodów i poprawę komfortu życia mieszkańców, których część nie będzie musiała szukać pracy poza granicami gminy. Wizja zwraca uwagę na potrzebę rozwoju zrównoważonego, czyli takiego, który zapewni równowagę pomiędzy sferą ekonomiczną, społeczną oraz środowiska naturalnego. Istotną kwestią jest jakość funkcjonowania społeczności gminnej, dlatego w wizji zaznaczona została konieczność aktywności społecznej mieszkańców. Potrzeba integracji i zaangażowania wynika z trendów społecznych obserwowanych zarówno w skali kraju, takich jak rozluźnienie więzi społecznych, nadal duże poczucie braku zaufania pomiędzy ludźmi, jak i związanych bezpośrednio z charakterem gminy Mirzec.

Sposobem urzeczywistnienia zakładanej wizji jest misja. Stanowi ona nadrzędny cel funkcjonowania wspólnoty samorządowej. Określa przede wszystkim rolę władz w procesie rozwoju, ale ma równocześnie integrować, motywować i rozbudzać aspiracje całej społeczności lokalnej. Stanowi jasny przekaz dla turystów i gości, odwiedzających gminę. Zawiera w sobie podstawowe wartości, na których zamierzają koncentrować swoje działania decydenci i mieszkańcy Gminy Mirzec

MISJA

Stworzenie i ciągłe doskonalenie warunków do aktywnego życia, wypoczynku i rozwoju przedsiębiorczości poprzez specjalizacje oraz podejście systemowe do realizacji działań i wdrażanie zasad zrównoważonego rozwoju.

8. Plan operacyjny Strategii Rozwoju Gminy Mirzec na lata 2013 – 2020

Po przeprowadzeniu analizy danych zastanych opisujących gminę Mirzec, przygotowaniu analizy SWOT wytyczone zostały trzy cele strategiczne zaplanowane do realizacji na lata 2013 – 2020.

Cele strategiczne są w niniejszej strategii rozumiane jako cele główne. Określają „pożądany stan” („punkt docelowy”), jaki planowany jest do osiągnięcia dzięki realizacji strategii w danym obszarze w ściśle określonym horyzoncie czasowym. Cele strategiczne realizowane są w wyniku osiągnięcia celów operacyjnych, stanowiących niższy poziom planowania strategicznego. Cele operacyjne obejmują bardziej szczegółowy, węższy obszar interwencji niż cele strategiczne.

Kolejnym poziomem planowania strategicznego są zadania, których realizacja przyczynia się do osiągania celów operacyjnych. Zadania wyszczególnione w niniejszym opracowaniu przypisane zostały do instytucji gminnych odpowiedzialnych za ich realizację. Wymienione zadania są określone na dużym poziomie ogólności i wymagają dalszego rozplanowania, w miarę potrzeby, rozpisania na projekty lub działania, które ujęte zostaną w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym dołączonym, jako załącznik do niniejszej Strategii

Obszary strategiczne, wyszczególnione w ramach strategii, wynikają z przyjętej wizji i misji rozwoju Gminy Mirzec do 2020 roku. Ze względu na stwarzanie w perspektywie długookresowej największych możliwości wzrostu, uznane one zostały za priorytetowe. Wyodrębniono zatem trzy obszary, które są względem siebie równoważne i uzupełniające się:

STRATEGICZNE OBSZARY ROZWOJU

SPOŁECZNY

GOSPODARCZY

INFRASTRUKTURY I ŚRODOWISKA

„Strategia Rozwoju Gminy Mirzec na lata 2013 – 2020”

Dla każdego ze strategicznych obszarów rozwoju sformułowany został cel strategiczny (w perspektywie 2020 roku), który obejmuje kilka celów operacyjnych. Dla ich urzeczywistnienia wyodrębniono natomiast kierunki interwencji – przykładowe zadania i projekty do realizacji. Należy je traktować jako pewną propozycję, otwartą listę przedsięwzięć w danym zakresie, określającą ogólne ramy koncentracji aktywności programowej, finansowej i organizacyjnej całej wspólnoty Gminy Mirzec w perspektywie długofalowej. Strategia nie nazywa konkretnych działań realizacyjnych, ponieważ rzeczywistość społeczna jest wysoce dynamiczna. Tym samym, ich definicja w perspektywie 2020 roku jest bezzasadna. Zarządzanie strategiczne to permanentny proces przygotowywania i prowadzenia działań zmierzających do realizacji pożądanego celu – przy uwzględnieniu istniejących warunków, określonego miejsca i czasu.

Ponadto, by zapewnić kontrolę nad stopniem realizacji poszczególnych celów niniejszej Strategii Rozwoju Gminy Mirzec na lata 2013-2020 stworzono listę rekomendowanych mierników – z podaniem źródła ich uzyskania. Mierniki te są użyteczne przede wszystkim w czasie dokonywania monitoringu realizacji oraz aktualizacji dokumentu. Lista mierników stanowi jedynie propozycję, która podczas prowadzenia procesów monitorowania i przeglądu strategicznego może być modyfikowana i uzupełniana.

Schemat 3 Plan strategiczny Strategii Rozwoju Gminy Mirzec na lata 2013 - 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych konsultacji społecznych

OBSZAR STRATEGICZNY I SPOŁECZNY

Cel strategiczny 1

•
Podniesienie zaangażowania społecznego mieszkańców gminy oraz zapewnienie wysokiej jakości życia i usług publicznych

Cel operacyjny 1.1

- Rozwój kapitału ludzkiego i aktywizacja społeczna

Cel operacyjny 1.2

- Rozwój kultury oraz bogata oferta czasu wolnego

Cel operacyjny 1.3

- Rozwój usług zdrowotnych i pomocy społecznej

Cel strategiczny 1 - Podniesienie zaangażowania społecznego mieszkańców gminy oraz zapewnienie wysokiej jakości życia i usług publicznych

Wspieranie integracji i zaangażowania społecznego mieszkańców jest jednym z najistotniejszych czynników świadczących o sile kapitału ludzkiego danego obszaru, który z kolei jest kluczowy dla rozwoju lokalnego. Zintegrowana, bogata kapitałem społecznym społeczność lokalna angażuje się w sprawy gminy, ma poczucie związku z nią jako miejscem życia i zamieszkania. Wspólnota mieszkańców przejawiająca duże zaufanie społeczne stanowi dla siebie wsparcie w sytuacjach trudnych oraz przy podejmowaniu nowych wyzwań rozwojowych.

Aby tworzyć warunki rozwoju aktywności społecznej i wspierać integrację, zadbać należy o dobre podłoże do rozwoju mechanizmów współpracy i poczucia wspólnoty wśród mieszkańców gminy, a także wzmacniać postawy i działania skierowane na rzecz innych zarówno poprzez edukację formalną jak i rozwojowe propozycje edukacji nieformalnej.

Cel operacyjny 1.1 - Rozwój kapitału ludzkiego i aktywizacja społeczna

Kapitał ludzki rozumiany jest jako potencjał zawarty w każdym człowieku oraz w całej społeczności, na który składa się wiedza, umiejętności, doświadczenie oraz zdolność do aktywnego i kreatywnego działania. Wartość kapitału ludzkiego można wzmacniać poprzez inwestowanie w rozwój człowieka, poprzez podejmowanie działań edukacyjnych formalnych jak i nieformalnych.

Cel ten skupiać się będzie na rozbudowie wyposażenia infrastruktury oświatowej, a także urozmaicać ofertę edukacyjną poprzez organizowanie zajęć dodatkowych w formie kół zainteresowań oraz zajęć wyrównawczych. Szkoły i świetlice wiejskie z powodzeniem mogą stać się miejscem, w którym organizowane mogą być kursy zawodowe, szkolenia, kursy językowe skierowane do młodzieży, dorosłych i seniorów.

Działania i interwencje w ramach celu operacyjnego 1.1 Rozwój kapitału ludzkiego i aktywizacja społeczna

Tabela 20 Kierunki działań w ramach celu operacyjnego 1.1 Rozwój kapitału ludzkiego

Kierunki działań	Instytucja koordynująca	Partner	Źródła finansowania
Stworzenie programu rozwoju systemu szkolnego i przedszkolnego w gminie	Gmina Mirzec	Organizacje społeczne, Szkoły będące jednostkami organizacyjnymi gminy	Środki własne gminy, granty i konkursy Ministerstwa Edukacji, Program Operacyjny Wiedza, Edukacja Rozwój

Stworzenie gminnego programu edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży – powołanie gminnego ośrodka edukacji ekologicznej	Gmina Mirzec	Szkoły będące jednostkami organizacyjnymi gminy	Konkursy własne gminy, granty i konkursy Ministerstwa Edukacji, Program Operacyjny Wiedza, Edukacja Rozwój, Granty funduszu norweskiego
Stworzenie i rozwój gminnego zespołu liderów aktywności lokalnej	Gmina Mirzec	Organizacje pozarządowe	Konkursy własne gminy, granty i konkursy dla NGOs, Program Operacyjny Wiedza, Edukacja Rozwój, Konkursy inne

Cel operacyjny 1.2 – Rozwój kultury oraz bogata oferta czasu wolnego

Satysfakcjonująca i rozwinięta oferta kultury czasu wolnego gminy, na którą składa się zarówno bogactwo działań artystycznych oraz sportowych, ma istotny wpływ na życie mieszkańców oraz jego koloryt. Zapewnienie odpowiednio zróżnicowanego dostępu do interesujących imprez kulturalnych, przeznaczonych zarówno dla najmłodszych, dorosłych oraz mieszkańców gminy w wieku senioralnym, sprzyja aktywności społeczności lokalnej i zapobiega wykluczeniu z życia społecznego.

Istotne jest również wspieranie oddolnych działań mieszkańców, którzy chcą realizować swoje pomysły w obszarze kultury czasu wolnego, wychodzące również poza profil oferty kulturalnej i sportowej.

Działania i interwencje w ramach celu operacyjnego 1.2 Rozwój kultury oraz bogata oferta czasu wolnego

Tabela 21 Kierunki działań w ramach celu operacyjnego 1.2 Rozwój kultury oraz bogata oferta czasu wolnego

Kierunki działań	Instytucja koordynująca	Partner	Źródła finansowania
Stworzenie programu animacji czasu młodszym mieszkańcom gminy w tym planu zajęć rekreacyjno – sportowych oraz kulturalnych – powołanie sieci gminnych animatorów czasu wolnego podległych pod gminny ośrodek kultury	Gmina Mirzec	Gminny Dom Kultury i Integracji, Szkoły, Kluby sportowe	Konkursy własne gminy, granty i konkursy dla NGOs, Program Operacyjny Wiedza, Edukacja Rozwój, Konkursy inne
Stworzenie systemu kreacji i zagospodarowania czasu wolnego osobom starszym – stworzenie dziennego domu seniora	Gmina Mirzec	Gminny Dom Kultury i Integracji	Konkursy własne gminy, granty i konkursy dla NGOs, Program Operacyjny Wiedza, Edukacja Rozwój

<p>Stworzenie systemu ochrony dziedzictwa kulturowego – rozwój gminnego centrum twórczości ludowej</p>	<p>Gmina Mirzec</p>	<p>Gminny Dom Kultury i Integracji, Organizacje pozarządowe</p>	<p>Konkursy własne gminy, granty i konkursy dla NGOs, Granty Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Program Operacyjny Wiedza, Edukacja Rozwój, PROW 2014-2020, Konkursy inne</p>
---	---------------------	---	---

Cel operacyjny 1.3 – Rozwój usług zdrowotnych i pomocy społecznej

Promocja zdrowia oraz związana z nią specjalistyczna opieka lekarska to ważny aspekt życia społecznego. Działania służące podnoszeniu poziomu usług zdrowotnych, zarówno usług podstawowych jak i specjalistycznych to szansa na zmniejszenie problemów zdrowotnych mieszkańców.

Baza instytucjonalna polityki społecznej musi odzwierciedlać obecne problemy społeczne oraz wykorzystywać nowoczesne rozwiązania. Rozwój placówek polityki społecznej (przede wszystkim pomocy społecznej i usług zdrowotnych) musi również uwzględniać zmiany demograficzne (starzenie się społeczeństwa kraju) i związane z nimi zmiany zapotrzebowania na określone usługi. Równie istotną kwestią staje się potrzeba ciągłego podnoszenia standardów funkcjonowania gminnego systemu pomocy społecznej. Należy także położyć nacisk na nowe, sprawdzone narzędzia ułatwiające realizację polityki społecznej (np. kluby integracji społecznej), wśród których na pierwszy plan wysuwa się mechanizm ekonomii społecznej (np. spółdzielnie socjalne).

Działania i interwencje w ramach celu operacyjnego 1.3 Rozwój usług zdrowotnych i pomocy społecznej

Tabela 22 Kierunki działań w ramach celu operacyjnego 1.3 Rozwój usług zdrowotnych i pomocy społecznej

Kierunki działań	Instytucja koordynująca	Partner	Źródła finansowania
<p>Stworzenie systemu profilaktyki zdrowotnej</p>	<p>Gmina Mirzec</p>	<p>Placówki Gminnej Ochrony Zdrowia</p>	<p>Środki na profilaktykę Ministerstwa Zdrowia , Granty i konkursy NGOs, Konkursy Ministerstwa Edukacji.</p>
<p>Organizacja systemu opieki medycznej i specjalistycznej w Gminie oraz monitorowanie jakości usług</p>	<p>Gmina Mirzec</p>	<p>Placówki Gminnej Ochrony Zdrowia</p>	<p>Środki własne gminy, NFZ</p>
<p>Restrukturyzacja gminnego systemu opieki zdrowotnej</p>	<p>Gmina Mirzec</p>	<p>Placówki Gminnej Ochrony Zdrowia</p>	<p>NFZ</p>

Doskonalenie gminnego planu pomocy społecznej	Gmina Mirzec	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój, Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej, środki własne gminy
Stworzenie systemu polityki prorodzinnej gminy i jej promocja	Gmina Mirzec	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój, Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej

OBSZAR STRATEGICZNY II

GOSPODARCZY

Cel strategiczny 2

•
Stworzenie konkurencyjnej gospodarki i rolnictwa oraz przedsiębiorczości gminy poprzez specjalizacje i rozwój usług

Cel operacyjny 2.1

• Tworzenie sprzyjających warunków dla przedsiębiorczości i rozwoju usług oraz wsparcie zatrudnienia na lokalnym rynku pracy

Cel operacyjny 2.2

• Rozwój i promocja regionalnego pakietu turystycznego

Cel operacyjny 2.3

• Rozwój zrównoważonego rolnictwa opartego na specjalizacji i innowacyjności

Cel strategiczny 2 - Stworzenie konkurencyjnej gospodarki i rolnictwa oraz przedsiębiorczości gminy poprzez specjalizacje i rozwój usług

Cel operacyjny 2.1 - Tworzenie sprzyjających warunków dla przedsiębiorczości i rozwoju usług oraz wsparcie zatrudnienia na lokalnym rynku pracy

Działania i interwencje w ramach celu operacyjnego 2.1 Tworzenie sprzyjających warunków dla przedsiębiorczości i rozwoju usług oraz wsparcie zatrudnienia na lokalnym rynku pracy

Tabela 23 Kierunki działań w ramach celu operacyjnego 2.1 Tworzenie sprzyjających warunków dla przedsiębiorczości i rozwoju usług oraz wsparcie zatrudnienia na lokalnym rynku pracy

Kierunki działań	Instytucja koordynująca	Partner	Źródła finansowania
Stworzenie gminnego programu rozwoju i wspierania systemu usług	Gmina Mirzec	Instytucje Otoczenia Biznesu – organizacje samorządowe funkcjonujące a terenie gminy bądź stworzenie silnie działającego Stowarzyszenia na rzecz Rozwoju Gminy Mirzec	Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego, PROW 2014-2020, Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej, Program Operacyjny Inteligentny Rozwój, Program Operacyjny Wiedza, Edukacja Rozwój
Stworzenie gminnego programu aktywizacji zawodowej mieszkańców ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży	Gmina Mirzec	Instytucja Otoczenia Biznesu, Szkoły	Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego, PROW 2014-2020, Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej, Program Operacyjny Inteligentny Rozwój, Program Operacyjny Wiedza, Edukacja Rozwój
Stworzenie planu aktywizacji zawodowej i przedsiębiorczości osobom niepełnosprawnym zagrożonych wykluczeniem społecznym	Gmina Mirzec	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Granty i konkursy NGOs, Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, RPO Województwa Świętokrzyskiego, Program Operacyjny Wiedza, Edukacja Rozwój
Przygotowanie terenów inwestycyjnych dla inwestorów zewnętrznych	Gmina Mirzec	Gmina Mirzec	Granty Ministerstwa Gospodarki

Cel operacyjny 2.2 - Rozwój i promocja regionalnego pakietu turystycznego

Współcześnie – w epoce postindustrialnej, w erze informacji, którą cechuje konkurencja, gwałtowność i szybkość modyfikacji oraz działanie w warunkach ciągłej niepewności, rośnie znaczenie działań informacyjno-promocyjnych w ramach określonej specjalizacji. Promocja gminy staje się zatem jednym z zasadniczych sposobów (narzędzi) wspierania rozwoju gminy.

Pod pojęciem promocji gminy i jej regionalnego pakietu turystycznego rozumieć należy „działania zmierzające do poinformowania i zachęcenia określonych osób prawnych i fizycznych do aktywności gospodarczej [także społecznej i innej], ukierunkowanej tak, aby dawała efekty pożądane przez władze gminy czy regionu i zgodnie z programami rozwoju przez te władze opracowanymi⁴. Grono interesariuszy jest bardzo szerokie: począwszy od mieszkańców gminy i podmiotów społecznych oraz gospodarczych, działających na jej terenie, poprzez inwestorów i turystów, którzy istotni są w kontekście przyjętych kierunków rozwoju, po podmioty, instytucje, organizacje i mieszkańców innych gmin, jak również wprost inne jednostki samorządu terytorialnego.

Turystyka stanowić może jeden z zasadniczych motorów rozwoju Gminy. W okresie narastającej niepewności otoczenia, wzmożonej konkurencji oraz ciągłych zmian, spójna oferta turystyczna i kulturowa oraz jej promocja to szansa na osiągnięcie istotnej przewagi konkurencyjnej nad innymi jednostkami w regionie. Potrzeba jednak kreatywności i sprawnego zarządzania, aby przygotować takie propozycje i rozwiązania, które przesądzą o jej niepowtarzalnym (wyróżniającym spośród wielu innych) charakterze.

Działania i interwencje w ramach celu operacyjnego 2.2 Rozwój i promocja regionalnego pakietu turystycznego

Tabela 24 Kierunki działań w ramach celu operacyjnego 2.2 Rozwój i promocja regionalnego pakietu turystycznego

Kierunki działań	Instytucja koordynująca	Partner	Źródła finansowania
Inwentaryzacja walorów, atrakcji i usług turystycznych gminy	Gmina Mirzec	Organizacje pozarządowe, Przedsiębiorcy	RPO Województwa Świętokrzyskiego, konkursy własne gminy, Konkursy Ministerstwa Sportu i Turystyki
Stworzenie oferty turystycznej gminy oraz rocznych planów i kalendarza imprez o charakterze turystycznym	Gmina Mirzec	Organizacje pozarządowe, Przedsiębiorcy	RPO Województwa Świętokrzyskiego, konkursy własne gminy, Konkursy Ministerstwa Sportu i Turystyki

⁴ M. Huczek, *Promocja gminy jako sposób wspierania lokalnego rozwoju społeczno-gospodarczego*, *Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Humanitas*, s. 108 [dok. net elektroniczny: <http://www.sbc.org.pl/Content/7687/huczek.pdf> - data dostępu: 19.11.2012]

Uczestnictwo w regionalnym systemie turystyki „weekendowej” województwa świętokrzyskiego	Gmina Mirzec	Organizacje pozarządowe, Przedsiębiorcy	RPO Województwa Świętokrzyskiego, konkursy własne gminy, Konkursy Ministerstwa Sportu i Turystyki
Wykorzystanie w działaniach turystycznych lokalnej agroturystyki i rolnictwa ekologicznego – stworzenie gminnego ośrodka sprzedaży produktów ekologicznych i rękodzielnictwa	Gmina Mirzec	Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe	RPO Województwa Świętokrzyskiego, konkursy własne gminy, Konkursy Ministerstwa Sportu i Turystyki, PROW 2014-2020

Cel operacyjny 2.3 - Rozwój zrównoważonego rolnictwa opartego na specjalizacji i innowacyjności

W obecnej strukturze gospodarczej Gminy Mirzec dominują mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa, przy czym wskaźnik przedsiębiorczości nie jest wysoki.

Działalność inwestycyjna stwarza możliwości rozwoju nowoczesnych branży gospodarczych, jednak niezbędne jest zainteresowanie ze strony inwestorów oraz przygotowana infrastruktura gospodarcza. Wzrost innowacyjności i konkurencyjności lokalnej gospodarki w obecnej sytuacji powinien realizować się w takich branżach gospodarczych, jakie obecnie dominują w gminie. Jedną z tych branży jest rolnictwo i przetwórstwo rolne. Wspieranie wielofunkcyjności i specjalizacji w rolnictwie oraz kreowanie markowych produktów rolnych z Mirca może być szansą na zwiększenie konkurencyjności gospodarstw rolnych. Istotnymi kierunkami interwencji powinny być również działania zmierzające do różnicowania działalności gospodarstw w kierunku branży około rolniczych – np. uzyskiwanie energii (m.in. biomasa), agroturystyka, certyfikowane produkty ekologiczne, itp.

Ważne jest jednak wsparcie także branż pozarolniczych. Działaniem nakierowanym na rozwój tychże branż mogłoby być utworzenie Strefy Aktywności Gospodarczej – strefy obejmującej kompleksowo uzbrojony teren inwestycyjny przeznaczony do zainwestowania (kupno lub dzierżawa) przez potencjalnych inwestorów, również z sektora pozarolniczego.

Kierunki interwencji zaplanowane w niniejszym celu operacyjnym w większości są domeną kapitału prywatnego. W związku z tym ich realizacja w dużej mierze zależy od globalnej sytuacji ekonomicznej. Rolą gminy jest jednak tworzenie odpowiednich warunków dla ich realizacji, wspieranie tych przedsięwzięć oraz popularyzacja własnych zasobów w tym zakresie wśród potencjalnych inwestorów.

Działania i interwencje w ramach celu operacyjnego 2.3 Rozwój zrównoważonego rolnictwa opartego na specjalizacji i innowacyjności

Tabela 25 Kierunki działań w ramach celu operacyjnego 2.3 Rozwój zrównoważonego rolnictwa opartego na specjalizacji i innowacyjności

Kierunki działań	Instytucja koordynująca	Partner	Źródła finansowania
Stworzenie gminnego programu rozwoju zrównoważonego rolnictwa, w tym rolnictwa ekologicznego	Gmina Mirzec	Producenci rolni z terenu gminy, Powiat starachowicki, instytucje otoczenia biznesu z regionu świętokrzyskiego, organizacje branżowe (rolnicze) oraz pozarządowe	RPO Województwa Świętokrzyskiego, konkursy własne gminy, PROW 2013-2020
Popularyzacja specjalizacji rolnych	Gmina Mirzec	Producenci rolni z terenu gminy, Powiat starachowicki, instytucje otoczenia biznesu z regionu świętokrzyskiego, organizacje branżowe (rolnicze) oraz pozarządowe	RPO Województwa Świętokrzyskiego, konkursy własne gminy, PROW 2013-2020
Uczestnictwo w sieci „krótkich” łańcuchów dostaw żywności	Gmina Mirzec	Producenci rolni z terenu gminy, Lokalni przetwórcy	RPO Województwa Świętokrzyskiego, konkursy własne gminy, PROW 2013-2020
Popularyzacja produkcji biomasy	Gmina Mirzec	Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii i inne organizacje pozarządowe działające w sektorze OZE	RPO Województwa Świętokrzyskiego, konkursy własne gminy, PROW 2013-2020, Program Infrastruktura i Środowisko
Stworzenie programu rozwoju usług około rolniczych oraz powiązań kooperacyjnych z przetwórstwem rolno - żywnościowym	Gmina Mirzec	Powiat starachowicki, instytucje otoczenia biznesu z regionu świętokrzyskiego, organizacje branżowe (rolnicze, ekologiczne) oraz pozarządowe, gospodarstwa rolne	RPO Województwa Świętokrzyskiego, konkursy własne gminy, PROW 2013-2020
Stworzenie gminnego programu poprawy ekonomiki gospodarstw rolnych	Gmina Mirzec	Organizacje pozarządowe, Producenci rolni z terenu gminy, Lokalni przetwórcy	RPO Województwa Świętokrzyskiego, konkursy własne gminy, PROW 2013-2020

OBSZAR STRATEGICZNY III INFRASTRUKTURY I ŚRODOWISKA

Cel strategiczny 3

• **Rozwój infrastruktury technicznej gminy oraz dbałość o środowisko naturalne podnoszące atrakcyjność inwestycyjną oraz poziom życia mieszkańców**

Cel operacyjny 3.1

- Wykorzystanie potencjału i rozbudowa infrastruktury technicznej gminy

Cel operacyjny 3.2

- Odnowa i dbałość o środowisko naturalne

Cel operacyjny 3.3

- Harmonia i ład przestrzenny

Cel strategiczny 3 – Rozwój infrastruktury technicznej gminy oraz dbałość o środowisko naturalne podnoszące atrakcyjność inwestycyjną oraz poziom życia mieszkańców

Wysoki standard infrastruktury, tak drogowej, komunikacyjnej jak i komunalnej pozwala zapewnić wysoką jakość życia w gminie. Zmodernizowane, bezpieczne drogi, sprawnie działająca komunikacja zbiorowa, chodniki i sprawnie działające oświetlenie w każdej wsi, wpłyną na poczucie zadowolenia mieszkańców z życia w gminie. Racjonalne rozplanowanie przestrzenne inwestycji, zabudowań, szlaków komunikacyjnych, a także podnoszenie estetyki gminy przekłada się na odczuwany przez mieszkańców komfort życia w gminie.

Cel operacyjny 3.1 – Wykorzystanie potencjału infrastruktury technicznej gminy

Działania i interwencje w ramach celu operacyjnego 3.1 Wykorzystanie potencjału infrastruktury technicznej gminy

Tabela 26 Kierunki działań w ramach celu operacyjnego 3.1 Wykorzystanie potencjału infrastruktury technicznej gminy

Kierunki działań	Instytucja koordynująca	Partner	Źródła finansowania
Przebudowa infrastruktury drogowej na terenie gminy	Gmina Mirzec	Wykonawcy wybrani w drodze zamówień publicznych	Budżet gminy, NPPDL, PROW 2014-202, dotacje celowe
Uzupełnienie gospodarki wodno-ściekowej	Gmina Mirzec	Wykonawcy wybrani w drodze zamówień publicznych	Budżet gminy, PROW 2014-2020, NFOŚiGW, partnerstwo publiczno prywatne i inne
Stworzenie planu poprawy efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej (może zaistnieć konieczność uzyskania stosownych zezwoleń na odstąpienia od zakazów obowiązujących w stosunku do chronionych gatunków ptaków (m.in. niszczenie siedlisk gatunków bytujących w obiektach), wydawanych w trybie art. 56 w/w ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627 ze zm.))	Gmina Mirzec	Wykonawcy wybrani w drodze zamówień publicznych	Budżet gminy, kapitał prywatny i środki unijne

Stworzenie programu odnowy systemu melioracyjno-odwodnieniowego	Gmina Mirzec	Wykonawcy wybrani w drodze zamówień publicznych	WFOŚ i GW Kielce, NFOŚ i GW, SZM i UW Kielce, Budżet gminy, Gminna Spółka Wodna, PROW 2014-2020, inne
Stworzenie programu komunikacji publicznej i teletechnicznej w gminie	Gmina Mirzec	Wykonawcy wybrani w drodze zamówień publicznych	Budżet gminy, kapitał prywatny, Program Infrastruktura i Środowisko

Cel operacyjny 3.2 – Odnowa i dbałość o środowisko naturalne

Zapewnienie dobrego stanu środowiska naturalnego jest jednym z istotniejszych obszarów działania jednostki samorządu terytorialnego jaką jest gmina. Mieszkańcy lepiej czują się w gminie o czystym, zadbanym, pozbawionym zanieczyszczeń środowisku. Walory przyrodnicze i środowiskowe mogą być atutem, który zachęci turystów do odwiedzania gminy, a potencjalnych mieszkańców do osiedlania się na jej obszarze. Wybierając ścieżkę rozwoju opartą na rozwoju gospodarki lokalnej należy pamiętać o zaplanowaniu działań z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju, czyli takich które umożliwią zachowanie dobrej jakości środowiska przyrodniczego w gminie Mirzec, przy jednoczesnym rozwoju sfery gospodarczej. Istotnym elementem infrastruktury ochrony środowiska, są odnawialne źródła energii, które stopniowo zyskują coraz większą popularność ze względu na konieczność dostosowania się Polski do norm Unii Europejskiej w odsetku energii pozyskiwanej z OZE.

Działania i interwencje w ramach celu operacyjnego 3.2 Odnowa i dbałość o środowisko naturalne

Tabela 27 Kierunki działań w ramach celu operacyjnego 3.2 Odnowa i dbałość o środowisko naturalne

Kierunki działań	Instytucja koordynująca	Partner	Źródła finansowania
Stworzenie systemu ochrony powietrza (monitoring)	Gmina Mirzec	Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego,	Budżet gminy, środki zewnętrzne
Stworzenie systemu ochrony wód	Gmina Mirzec	Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego, Urząd Wojewódzki	Budżet gminy, środki zewnętrzne (np. europejskie na ochronę środowiska)
Stworzenie programu ochrony gleb	Gmina Mirzec	Gminy sąsiednie, Rolnicy, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, środki zewnętrzne (np. europejskie na ochronę środowiska)
Stworzenie programu wykorzystania OZE, w tym lokalnego systemu ekoenergetycznego	Gmina Mirzec	Organizacje pozarządowe działające w sektorze OZE, Rolnicy, Przedsiębiorcy, Jednostki sektora publicznego Gminy	PROW 2014-2020, Środki zewnętrzne

Cel operacyjny 3.3 - Harmonia i ład przestrzenny

Działania i interwencje w ramach celu operacyjnego 3.3 Harmonia i ład przestrzenny

Tabela 28 Kierunki działań w ramach celu operacyjnego 3.3 Harmonia i ład przestrzenny

Kierunki działań	Instytucja koordynująca	Partner	Źródła finansowania
Uaktualnienie planu zagospodarowania przestrzennego z podziałem na strefy: inwestycyjne i gospodarcze, mieszkalne oraz strefy wypoczynku	Gmina Mirzec	-	Budżet powiatu, budżet regionalny, środki zewnętrzne (np. europejskie na rozwój regionalny), budżet gminy
Zagospodarowanie terenów „Krainy kamiennych scyzoryków” wraz z zalewem na Węzku- zagospodarowanie terenu (w tym mała infrastruktura)	Gmina Mirzec	Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego, gminy sąsiednie, Powiat starachowicki,	RPO Województwa Świętokrzyskiego, konkursy własne gminy, PROW 2013-2020
Stworzenie programu rozbudowy ciągów pieszych (chodniki)	Gmina Mirzec	Wykonawcy wybrani w drodze zamówień publicznych	Budżet centralny, budżet gminy
Stworzenie programu scalania gruntów	Gmina Mirzec	Gospodarstwa rolne na terenie Gminy	PROW 2014-2020
Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców gminy	Gmina Mirzec oraz organizacje bezpieczeństwa publicznego m.in. policja, straż pożarna	-	Środki własne, Krajowy system Ratowniczo-gaśniczy, Wojewódzki Fundusz Ochrony środowiska. Środku Komendanta Głównego Straży Pożarnej w oparciu o fundusze

9. Potencjalne źródła finansowania – nowa perspektywa

Perspektywy finansowa 2014-2020 to okres nowych wyzwań dla jednostek samorządu terytorialnego, a posiadanie nakładów finansowych stanowi jeden z ważniejszych warunków osiągnięcia założonych celów Strategii Rozwoju.

Opracowanie niniejszej Strategii Rozwoju Gminy Mirzec pokrywa się z fazą wstępną przygotowań do nowego okresu programowania Unii Europejskiej, przez co precyzyjne określenie katalogu, wskazującego na źródła finansowania działań zawartych w dokumencie Strategii, nie jest możliwe. Mimo, że trwające w Radzie UE negocjacje pakietu legislacyjnego dla polityki spójności są już bardzo zaawansowane, to jednak dokument Umowy Partnerstwa jest jeszcze na etapie konstruowania założeń. Umowa ta jest kluczowa dla dalszych prac, ze względu na: wskazanie sposobu osiągnięcia przez Polskę

celów rozwojowych przy pomocy funduszy Unii Europejskiej, określenie systemu ich wdrażania, ustalenie podziału na działania krajowe i regionalne, wydzielenie programów operacyjnych oraz wskaźników i oczekiwanych rezultatów.

Celem nadrzędnym polityki spójności Unii Europejskiej w latach 2014–2020 będzie wdrożenie założeń Strategii Europa 2020. Wydatkowanie środków w większym niż dotychczas stopniu skierowane ma zostać na gospodarkę, rozwój technologiczny oraz aspekty, dotyczące efektywności energetycznej i wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Interwencję środków unijnych ma cechować większa koncentracja na wyznaczonych celach i wyraźniejsze ukierunkowanie na efekty, monitorowane na bieżąco za pośrednictwem systemu wskaźników postępu rzeczowego i finansowego.

Głównym źródłem finansowania ujętych w Strategii zadań będą własne środki finansowe pochodzące z budżetu jednostki, w tym dostępne również w ramach Wieloletniej Prognozy Finansowej w przypadku przedsięwzięć dłuższych niż 1 rok. Pozostałe formy finansowania stanowić będą:

1. Poza gminne środki publiczne:
 - subwencje oraz dotacje celowe na dofinansowanie zadań własnych,
 - środki pozabudżetowe.
2. Strategie i programy rządowe.
3. Granty Norweskie.

Środki pozabudżetowe

1. Specjalne, będące wyodrębnionymi rachunkami bankowymi, na które państwowe jednostki budżetowe mogą odprowadzać niektóre z pobranych przez siebie dochodów, by następnie finansować (dysponować) zgromadzonymi tam środkami pieniężnymi. Przykłady: Totalizator Sportowy, gdzie środki przeznaczone są na dopłaty do inwestycji w zakresie turystyki, rekreacji i sportu, środki na dofinansowanie napraw obiektów sportowych lub środki specjalne, będące w dyspozycji Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, przeznaczane na utrzymanie katastru wodnego (systemu informacyjnego o gospodarowaniu wodami), opracowanie planów gospodarowania wodami oraz odbudowę ekosystemów zdegradowanych przez niewłaściwą eksploatację zasobów wodnych.
2. Państwowe Fundusze Celowe udzielane w postaci dotacji, pożyczek i refundacji:
 - Fundusz Zajęć Sportowych dla Uczniów;
 - Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej;
 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
 - Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
 - Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

3. Agencje Rządowe:

- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (dotacje na infrastrukturę, pożyczki na tworzenie miejsc pracy dla bezrobotnych);
- Krajowy Fundusz Mieszkaniowy (dotacje, preferencyjne kredyty na infrastrukturę techniczną, towarzyszącą budownictwu mieszkaniowemu, odnowienie budynków mieszkalnych i infrastruktury po powodzi);
- Inne.

Strategie i programy rządowe

Zgodnie z dokumentem pn. Plan uporządkowania strategii rozwoju, który stanowi pierwszy etap prac związanych z przedsięwzięciem podjętym przez Rząd, polegającym na uporządkowaniu obowiązujących dokumentów strategicznych, tj. strategii i programów rozwoju, podjęto działania mające na celu doprowadzenie do ograniczenia liczby obowiązujących i opracowywanych dokumentów o charakterze strategicznym. Liczba 42 dokumentów tego typu zostanie zmniejszona do 9 nowych, zintegrowanych strategii rozwoju, realizujących średnio- i długookresową strategię rozwoju kraju. Strategie sektorowe finansowane będą ze środków krajowych jak również ze środków Unii Europejskiej w ramach nowego okresu programowania 2014-2020.

1. **Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki** – w opracowywanym przez ekspertów Ministerstwa Gospodarki dokumencie, szczególną uwagę poświęcono wzmocnieniu współpracy oraz tworzeniu warunków sprzyjających przedsiębiorczości, powstawaniu i wdrażaniu innowacji, a także efektywnemu korzystaniu z dostępnych zasobów ludzkich, finansowych, rzeczowych i naturalnych. Jej zakres tematyczny obejmuje m.in. następujące zagadnienia: stabilne podstawy makroekonomiczne rozwoju, rynek finansowy, przyjazne środowisko dla przedsiębiorczości, rozwój usług, rozwój sektorów przemysłu i budownictwa, innowacyjność, społeczeństwo informacyjne, eksport i promocję gospodarki.
2. **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego** – w opracowywanym przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej dokumencie, zwrócono uwagę na jednoczesne zwiększenie konkurencyjności i spójności społeczno-ekonomicznej Polski poprzez stworzenie warunków do pełniejszego wykorzystania potencjału kryjącego się w jej obywatelach. Strategia formułuje cele i priorytety oraz wskazuje najważniejsze obszary koncentracji wysiłku rozwojowego w dziedzinie rozwoju kapitału ludzkiego. Strategia odpowiada na jedno z kluczowych wyzwań stawianych przed państwami na całym świecie, czyli załączenie efektywnej polityki społecznej z rozwojem gospodarczym.
3. **Strategia Rozwoju Transportu** – dokument przygotowany przez Ministerstwo Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej, którego istotą jest przedstawienie kierunków rozwoju transportu w Polsce w zgodności z celami zawartymi w Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju (DSRK) i Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju (ŚSRK). Wychodzi naprzeciw takim

wyzwaniom współczesności, jak: sprostanie wymogom konkurencyjnej gospodarki światowej, uwzględnienie trendów demograficznych, dążenie do poprawy spójności społecznej, dostosowanie systemu transportowego do malejącej dostępności paliw płynnych na świecie. Odnosi się również do aktualnych trendów wynikających z polityki transportowej Unii Europejskiej.

4. **Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko** – dokument opracowany przez Ministerstwo Gospodarki i Ministerstwo Środowiska, obejmuje dwa niezwykle istotne z punktu widzenia funkcjonowania państwa obszary. Podstawową rolą strategii jest zintegrowanie polityki środowiskowej z polityką energetyczną tam, gdzie aspekty te przenikają się w dostrzegalny sposób, ale oraz wytyczenie kierunków, w jakich powinna rozwijać się branża energetyczna oraz wskazanie priorytetów w ochronie środowiska.
5. **Strategia Sprawne Państwo** – dokument przygotowywany przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, określający cele i kierunki działań, jakie należy podjąć, aby podnieść sprawność i efektywność państwa do 2020 roku. Strategia zakłada między innymi racjonalne wykorzystanie środków publicznych, porządkowanie struktur organizacyjnych, skuteczne zarządzanie i koordynację – zwłaszcza w takich obszarach, jak: finanse, zarządzanie kryzysowe i ochrona ludności, tworzenie przyjaznego dla obywateli i przedsiębiorców prawa. Zakłada również wdrożenie rozwiązań przyczyniających się do wzrostu konkurencyjności polskiej jurysdykcji, likwidację barier administracyjnych, wzrost aktywności obywatela w procesach rządzenia i debacie publicznej oraz szerokie wykorzystywanie nowoczesnych technologii informatyczno-komunikacyjnych.
6. **Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego** – dokument opracowywany przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Działania w nim wskazane mają wspierać zaangażowanie obywatelskie, zachęcać do współpracy oraz wzmacniać kreatywność Polaków, gdyż, „wzmacnianie kapitału społecznego jest projektem cywilizacyjnym, od którego powodzenia zależy jakość życia Polaków i rozwój gospodarczy kraju”⁵ Strategia jest dokumentem wielowymiarowym, zakładającym skoordynowaną interwencję publiczną w obszarach dotychczas niedocenianych lub niewystarczająco akcentowanych w dokumentach horyzontalnych.
7. **Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020. Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie** – dokument opracowany przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, wprowadzający szereg modyfikacji sposobu planowania i prowadzenia polityki regionalnej w Polsce, a wraz z nimi – różnych polityk publicznych, mających największy wpływ na osiągnięcie celów określonych w stosunku do terytoriów. Polityka regionalna jest w nim rozumiana szerzej niż dotychczas – jako interwencja publiczna realizująca cele rozwojowe kraju przez działania ukierunkowane terytorialnie, a których głównym poziomem planowania i realizacji pozostaje układ regionalny.

⁵ B. Zdrojewski, Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Słowo wstępu [w:] Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego – projekt dokumentu po konsultacjach społecznych, Ministerstwo KiDN, Warszawa 10 września 2011 r., s. 9.

8. **Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej** – dokument opracowywany przez Ministerstwo Obrony Narodowej, określający warunki funkcjonowania oraz sposoby rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego. Szczególną rolę w tym systemie odgrywają podmioty odpowiedzialne za bezpieczeństwo zewnętrzne (służba dyplomatyczna, Siły Zbrojne RP, służby specjalne), w powiązaniu z podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo wewnętrzne. Z tego też względu główny obszar zainteresowania Strategii jest ukierunkowany na bezpieczeństwo zewnętrzne i militarne, a jej zintegrowanie z innymi strategiami rozwojowymi pozwoli na wyłączenie z jej zasadniczego zakresu tematycznego innych dziedzin bezpieczeństwa narodowego, takich jak: bezpieczeństwo ekonomiczne (w tym energetyczne), obywatelskie, społeczne czy ekologiczne (w tym wodne).
9. **Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa** – dokument opracowany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, którego celem głównym jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich oraz efektywne wykorzystanie ich zasobów i potencjałów, w tym rolnictwa i rybactwa, dla zrównoważonego rozwoju kraju.
10. Program wsparcia budownictwa socjalnego ze środków Funduszu Dopląt;
11. Program dopłat do oprocentowania kredytów na usuwanie skutków powodzi;
12. Program „Radosna szkoła” realizowany jest w latach 2009-2014;
13. Program „Cyfrowa szkoła”;
14. Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych;
15. Inne.

Rada Europejska podjęła kluczowe decyzje w sprawie budżetu unijnego na lata 2014-2020. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego uczestniczy w pracach nad nowymi zasadami i systemem inwestowania pieniędzy unijnych. Środki te będzie można zainwestować m.in. w **badania naukowe i ich komercjalizację, kluczowe połączenia drogowe (autostrady, drogi ekspresowe) rozwój przedsiębiorczości, transport przyjazny środowisku (kolej, transport publiczny) cyfryzację kraju (szerokopasmowy dostęp do Internetu, e-usługi administracji), czy włączenie społeczne i aktywizację zawodową.**

Rysunek 3 Proponowane kierunki perspektywy finansowania na lata 2014 - 2020

Źródło: www.mrr.gov.pl

Środki na poziomie Europejskim:

Obecnie trwają prace strategiczne nad instrumentami wsparcia na lata 2014-2020 dotyczących działań innowacyjnych, dlatego też w niniejszym opracowaniu ograniczono się tylko do wskazania tych instytucji. Należą do nich:

- Narodowe Centrum Nauki – konkursy podstawowe, stypendia dla naukowców, w tym działającym w sektorze rolno – spożywczym;
- Narodowego Centrum Badań i Rozwoju (badania stosowane i wdrożenia i programy badań stosowanych – projekty międzynarodowe i krajowe);
- Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości – program operacyjny „Inteligencji Rozwój”;
- Urzędy Marszałkowskie – Regionalne Programy Operacyjne (własne projekty);
- Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.

W tym również programy:

Krajowy Fundusz Kapitałowy (BGK) – wsparcie kapitałowe funduszy VC oraz sektora MiŚP. Ma na celu zmniejszenie luki dostępności finansowania dla innowatorów.

Ulga podatkowa na nowe technologie dla przedsiębiorców. Polega na odliczeniu od podstawy opodatkowania wydatków związanych z zakupem wartości niematerialnych i prawnych związanych z rozwiązaniami nowymi (nie starszymi niż 5 lat) w skali światowej. Ulga podatkowa w postaci możliwości utworzenia **nieopodatkowanego funduszu innowacyjności** dla firm, które uzyskają status centrum badawczo-rozwojowego.

Internetowy Portal Usługowy Urzędu Patentowego – platforma internetowa pozwalająca przedsiębiorcom składać wnioski o ochronę własności przemysłowej drogą elektroniczną, zawierająca też bazę danych i rejestr przedmiotów objętych tą ochroną.

Baza wiedzy o innowacyjnych technologiach (MG) – platforma internetowa agregująca dane na temat technologii oferowanych przez JBR i CBR. Ma ułatwiać przepływ informacji między sektorem B+R a firmami oraz wspierać umiędzynarodowienie polskich technologii (wersja bazy w języku angielskim). Równolegle działa „Baza Danych Technologie, Przedsiębiorstwa i Produkty Innowacyjne” finansowana przez MNiSW oraz szereg baz regionalnych. Ponadto, podejmowane są działania promujące **nowe podejście do zamówień publicznych** nastawione m.in. na wsparcie innowacji poprzez zwiększenie na nie popytu ze strony państwa (PARP, MG, Urząd Zamówień Publicznych).

Program Ramowy w zakresie badań i rozwoju technologicznego (8PR) wspiera badania podstawowe prowadzone na poziomie europejskim.

Programy przewidziane w latach 2014-2020 to:

- Infrastruktura i Środowisko;
- Inteligentny Rozwój;
- Wiedza Edukacja i Rozwój;
- Polska Cyfrowa;
- Polska Wschodnia;
- Pomoc techniczna;
- Europejska Współpraca Terytorialna i Europejski Instrument Sąsiedztwa;
- Programy Regionalne.

Przewidziana jest również realizacja projektów transgranicznych.

Projekt „Wsparcie zielonej energii w latach 2014-2020” - wsparcia dla tego sektora w programie krajowym na lata 2014-2020. - Priorytetem w kolejnej perspektywie finansowej będzie wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach, promowanie dostosowania do zmian klimatu, ochrona środowiska naturalnego, a także promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszych infrastruktur sieciowych.

Przejęciu na gospodarkę niskoemisyjną służyć będzie wsparcie projektów z zakresu:

- produkcji i dystrybucji OZE;
- efektywności energetycznej i wykorzystania OZE w przedsiębiorstwach (np. zastosowanie technologii efektywnych energetycznie w firmie);
- efektywności energetycznej i wykorzystania OZE w infrastrukturze publicznej i mieszkalnictwie (wsparcie kompleksowej modernizacji energetycznej budynków użyteczności publicznej i w mieszkalnictwie wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na energooszczędne w zakresie związanym m.in. z: ociepleniem obiektu, wymianą okien, drzwi zewnętrznych oraz oświetlenia na energooszczędne czy przebudową systemów grzewczych);
- inteligentnych sieci niskiego i średniego napięcia (np. inteligentne sieci elektroenergetyczne dla rozwoju OZE, inteligentny system pomiarowy);
- promowania strategii niskoemisyjnych we wszystkich obszarach, w tym obszarach miejskich (np. budowa, rozbudowa lub modernizacja sieci ciepłowniczej i chłodniczej, również poprzez wdrażanie systemów zarządzania ciepłem i chłodem);
- promowania wysokosprawnej kogeneracji energii cieplnej i elektrycznej w oparciu o popyt na użytkową energię cieplną (np. budowa lub przebudowa jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła, budowa przyłączy do sieci ciepłowniczych).

„Efektywność Energetyczna w latach 2014-2020”

26 kwietnia 2013 r. odbyła się konferencja na temat efektywności energetycznej w nowym okresie programowania 2014-2020. W trakcie spotkania wystąpili przedstawiciele m.in.: Komisji Europejskiej, Banku Światowego, Inicjatywy Jaspers oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Temat konferencji dotyczył m.in. wsparcia państwa w zakresie rozwoju efektywności energetycznej na poziomie krajowym i regionalnym oraz doświadczeń innych państw w tym obszarze. Omawiane były także możliwości zastosowania instrumentów inżynierii finansowej w efektywności energetycznej na przykładzie ESCO. Konferencja była również doskonałą okazją do rozpowszechnienia wiedzy odnośnie efektywności energetycznej w kontekście nowego okresu programowania w ramach celu tematycznego 4 „Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach”. Efektywność energetyczna jest traktowana przez Komisję Europejską w sposób priorytetowy. Głównymi wyzwaniem dla Polski, jakie stawia Komisja to przede wszystkim inwestowanie w modernizację budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej poprzez np. wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii.

Program dotyczący gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska, przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu, transportu i bezpieczeństwa energetycznego na perspektywę finansową 2014-2020 - rozpoczęła prace.

Planowane do wsparcia w tym programie to przede wszystkim:

- gospodarka niskoemisyjna;
- przystosowanie do zmian klimatu;
- zapobieganie ryzyku i zarządzanie ryzykiem;
- ochrona środowiska naturalnego;
- efektywność wykorzystania zasobów w sektorze środowiska;
- dziedzictwo kulturowe;
- zrównoważony transport;
- bezpieczeństwo energetyczne;
- sektor zdrowia.

Programy na rzecz innowacji – Program Operacyjny dla Polski Wschodniej

W nowym okresie programowania będą kontynuowane działania dynamizujące procesy rozwojowe w Polsce Wschodniej. Wsparcie dla tych branż będzie kontynuowane również w przyszłej perspektywie finansowej. Jego ważnym celem będą działania ukierunkowane na integrację i wzrost efektywności ośrodków innowacji. Przede wszystkim poprzez tworzenie i wdrażanie różnego rodzaju sieci i centrów współpracy, konsolidujących istniejącą infrastrukturę badawczo-rozwojową i innowacyjną.

Nowy program operacyjny dla Polski Wschodniej będzie dodatkowym wsparciem działań o charakterze ponadregionalnym, uzupełniającym te, które podejmowane są w ramach programów regionalnych i krajowych. Wspierane będą zwłaszcza inwestycje służące: podnoszeniu poziomu innowacyjności, aktywizacji gospodarczej makroregionu, a także rozwojowi ekologicznych sieci transportu miejskiego oraz poprawie układów komunikacyjnych miast wojewódzkich Polski Wschodniej i ich obszarów funkcjonalnych.

Programy na rzecz klastrów

W nowej perspektywie finansowej 2014-2020. będzie wsparcie dla klastrów - *Większy nacisk położony został na współfinansowanie projektów związanych ze sferą badawczo-rozwojową oraz innowacjami. O wsparcie będą mogły ubiegać się uczelnie i jednostki naukowe, które blisko współpracują z biznesem* - Inwestycje przedsiębiorstw również będą mogły uzyskać dofinansowanie, przy czym preferowane będą przedsięwzięcia o dużym potencjale innowacyjnym, związane nie tylko z produkcją nowych, udoskonalonych wyrobów, ale zakładających rozwój działalności badawczo-rozwojowej – najlepiej we współpracy z jednostkami naukowymi. - W nowej perspektywie finansowej największą możliwością wsparcia będą miały zatem klastry oparte na wiedzy, w których firmy i instytucje badawczo-rozwojowe prowadzą intensywną współpracę w zakresie B+R.

Program Inteligentny Rozwój 2014-2020 (POIR)

W Programie Inteligentny Rozwój 2014-2020 (POIR) finansowanie otrzymają m.in. projekty systemowe związane z wylaniem, monitoringiem i ewaluacją krajowych klastrów kluczowych, a także projekty koordynatorów klastrów z zakresu internacjonalizacji – rozszerzenia działalności oraz rozwoju współpracy. Przewidziane będą również dodatkowe punkty dla tych uczelni, instytutów i przedsiębiorstw, które będą członkami klastrów kluczowych.

Głównym celem programu o roboczej nazwie Inteligentny Rozwój, będzie pobudzenie innowacyjności polskiej gospodarki poprzez zwiększenie nakładów prywatnych na sektor B+R, będą więc skoncentrowane na budowie nowych i wzmacnianiu istniejących powiązań między sektorami biznesu i nauki. Istotny jest także rozwój innowacyjności przedsiębiorstw oraz wzmocnienie jakości badań oraz pozycji krajowych jednostek naukowych w ramach Europejskiej Przestrzeni Badawczej.

Unijne wsparcie na rzecz nowych technologii

W przyszłym okresie programowania, jeszcze większy nacisk zostanie położony na wspieranie projektów realizowanych we współpracy sektora nauki z biznesem. To swoiste partnerstwo będzie wspierane przede wszystkim z programu będącego następcą Programu Innowacyjna Gospodarka. Działania będą ukierunkowane m.in. na finansowanie badań naukowych na rzecz innowacyjnej gospodarki, wsparcie rozwoju kadry badawczej, wzrost jej udziału w projektach międzynarodowych oraz współpracę w ramach platform technologicznych i klastrów

Programu Pomoc Techniczna 2014-2020

Cel główny programu: Zapewnienie sprawnego i efektywnego wdrażania polityki spójności w latach 2014-2020.

Cele szczegółowe:

- Budowa potencjału instytucji odpowiedzialnych za realizację instrumentów strukturalnych;
- Przygotowanie beneficjentów do wdrażania projektów współfinansowanych ze środków UE;
- Zapewnienie spójnego systemu informacji i promocji funduszy strukturalnych.

Program operacyjny „Wiedza, edukacja i rozwój” finansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego

W latach 2014 – 2020 program ten zastąpi obecnie funkcjonujący Program Kapitał Ludzki. W projekcie tym skupiono się na konieczności wspierania jakości edukacji na wszystkich szczeblach szkolnictwa. Wpływa to bowiem na kwalifikacje i umiejętności osób, które w przyszłości zasilą rynek pracy. Przypomnij, że Polska popiera podjęcie przez KE działań zmierzających do wdrożenia inicjatyw na rzecz zatrudnienia osób młodych.

Mimo licznych badań dotyczących polskiej innowacyjności sporządzanych głównie przez PARP, oraz treściwego i przejrzystego Portalu Innowacji, widoczny w Polsce jest brak wyspecjalizowanej instytucji zajmującej się, z jednej strony analizą - regularnym monitorowaniem rozwoju innowacji, z drugiej strony, również dobrze uargumentowaną popularyzacją idei wspierania innowacji. Zadanie to wykonują poszczególne instytucje, jednak bez dostatecznej koordynacji. W efekcie, uzyskany obraz polskiego sektora B+R pozostaje niepełny. W percepcji społecznej natomiast innowacja pozostaje domeną wąskiej grupy ekspertów, prowadzących badania w wąskich specjalizacjach, a nie powszechną metodą rozwiązywania problemów w codziennym funkcjonowaniu gospodarki.

Inne dostępne źródła finansowania na lata 2014 – 2020 to:

- Konkursy i granty na poziomie Komisji Europejskiej
- Granty i konkursy ministerialne
- Norweski Mechanizm Finansowy oraz Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego (tzw. fundusze norweskie i fundusze EOG)

10. System monitoringu i ewaluacji Strategii

Procedury wdrażania, monitorowania i aktualizacji zawierają listę działań, których podjęcie ma na celu ułatwienie realizacji Strategii Rozwoju Gminy Mirzec na lata 2013-2020 oraz umożliwienie stałego monitorowania i dostosowywania zapisów Strategii do zmieniających się warunków otoczenia społeczno-gospodarczego. Proces wdrażania Strategii jest rozpatrywany na trzech głównych poziomach: organizacyjnym, merytorycznym i społecznym.

Poziom organizacyjny

Strategia proponuje przede wszystkim zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji działających na polu aktywizacji mieszkańców gminy, które mogą być partnerami administracji samorządowej w procesie wdrażania. Tak realizowana zasada partnerstwa jest jednym z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej.

Wdrażanie Strategii, zawierającej zadania będące w kompetencjach wielu podmiotów, wymaga ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Stąd też efektywność realizacji celów wyodrębnionych w Strategii, w dużej mierze będzie zależała od komórki zarządzającej jej wdrażaniem – Zespół Koordynacyjny ds. Wdrażania Strategii – w której składzie znajdą się: sekretarz gminy oraz kierownicy zespołów, funkcjonujących w Urzędzie Gminy Mirzec oraz ewentualnie inne osoby. W dalszej części niniejszego opracowania określone zostaną zasady (ramy) współpracy międzysektorowej, niezbędnej w tego typu działaniach.

„Strategia Rozwoju Gminy Mirzec na lata 2013 – 2020”

Koordynacja procesu wdrażania Strategii będzie odbywać się poprzez wykorzystanie samorządowego modelu zarządzania Strategią. Model samorządowy przekazuje proces zarządzania Strategią w ręce przedstawicieli władz jednostek samorządowych, a więc w tym przypadku – Wójta Gminy Mirzec oraz Rady Gminy. Decyzje, podejmowane w porozumieniu tych organów, oparte na kompleksowym podejściu do uwarunkowań społeczno-gospodarczych, będą w bardzo istotny sposób wpływały na rozwój lokalny Gminy Mirzec. Celem wystąpienia efektu synergii w odniesieniu do działań władz samorządowych w zakresie stymulowania rozwoju gminy, zostanie utworzony ośrodek koordynacji podejmowanych decyzji (Zespół Koordynacyjny ds. Wdrażania Strategii), gdzie integracja wielu podmiotów działających na rzecz rozwoju gminy zwiększy szansę powodzenia założonych działań. Efekty mogą być nieproporcjonalnie większe w porównaniu z sytuacją, gdy każdy z podmiotów działałby oddzielnie. Podstawowymi zadaniami Zespołu w zakresie wdrażania Strategii i rozwoju lokalnego powinny być:

- koordynacja współpracy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, organizacjami pozarządowymi i przedsiębiorstwami,
- harmonizacja realizacji działań zapisanych w Strategii i innych dokumentach branżowych (plany zagospodarowania przestrzennego, strategie branżowe, Wieloletnia Prognoza Finansowa, Program Ochrony Środowiska, Plan Gospodarki Odpadami, itd.),
- przedstawianie informacji o realizacji Strategii,
- pozyskiwanie partnerów do realizacji zadań zapisanych w Strategii.

Wszyscy partnerzy realizujący zadania w Strategii Rozwoju będą poproszeni o aktywną współpracę z Zespołem. Utworzenie takiej sieci współpracy na terenie gminy z pewnością przyczyni się do koordynacji zadań w zakresie wspierania rozwoju lokalnego, efektywniejszego generowania pomysłów na wspólne projekty oraz realnego zarządzania Strategią Rozwoju Gminy Mirzec na lata 2013-2020.

Poziom merytoryczny

Poziom merytoryczny obejmuje wdrażanie i monitorowanie realizacji celów zapisanych w Strategii Rozwoju Gminy oraz przegląd zapisów Strategii i ich aktualizację. W konsekwencji systematycznych działań wdrożeniowych i monitorujących, osiągnięte zostaną cele operacyjne (średniookresowe) i strategiczne (długookresowe). Strategia Rozwoju Gminy Mirzec określona została na lata 2013-2020. Okres ten odzwierciedla kolejny okres budżetowy Unii Europejskiej oraz działania aktualizacyjne dokumentów regionalnych i krajowych.

Strategia jest nadrzędnym dokumentem prowadzącym do osiągnięcia celów średniookresowych i długookresowych w rozwoju społeczno-gospodarczym gminy.

Na poziomie merytorycznym ważną rolę przypisuje się Radzie Gminy, reprezentującej różnorodne środowiska lokalne. Tym samym Rada będzie wsparciem merytorycznym dla Zespołu Koordynacyjnego ds. Wdrażania Strategii. Monitoring i aktualizacja będzie dokonywana zgodnie ze Statutem Gminy Mirzec.

Poziom społeczny

Poziom społeczny dotyczy upowszechniania zapisów Strategii Rozwoju Gminy Mirzec wśród społeczności lokalnej oraz pozyskiwania partnerów (lokalnych i zewnętrznych) dla realizacji zadań Strategii. Głównym adresatem zapisów Strategii są mieszkańcy gminy, a w szczególności:

1. Radni, pracownicy Urzędu Gminy i gminnych jednostek organizacyjnych;
2. Posłowie i senatorowie reprezentujący w Parlamencie subregion centralny województwa świętokrzyskiego oraz radni Sejmiku Wojewódzkiego, związani z subregionem;
3. Przedsiębiorcy, przedstawiciele sektora gospodarczego, instytucje otoczenia biznesu, instytucje szkoleniowe z regionu;
4. Sektor finansowy – banki, instytucje pożyczkowe i kredytowe;
5. Wyższe uczelnie z terenu subregionu;
6. Organizacje pozarządowe z terenu gminy, Powiatowy Urząd Pracy, placówki edukacyjne.

Upowszechnienie zapisów Strategii Rozwoju Gminy Mirzec wśród społeczności lokalnej ma na celu:

1. Poinformowanie o zakończeniu prac nad opracowaniem Strategii Rozwoju Gminy.
2. Objaśnienie dalszych etapów procesu planowania rozwoju społeczno-gospodarczego w gminie – realizacja zapisów Strategii, zaproszenie partnerów do współpracy.
3. Prezentację lokalnego potencjału społeczno-gospodarczego Gminy Mirzec, priorytetów i kierunków jej rozwoju w najbliższych latach (obszary priorytetowe i cele strategiczne, cele operacyjne, kierunki interwencji).
4. Objaśnienie roli funduszy strukturalnych Unii Europejskiej w finansowaniu rozwoju lokalnego i sposobu ich pozyskiwania poprzez przygotowanie projektów wynikających ze Strategii Rozwoju – z kierunków interwencji.
5. Zachęcenie do wzięcia udziału w realizacji zapisów Strategii Rozwoju Gminy Mirzec.

W celu upowszechnienia treści Strategii Rozwoju Gminy należy przeprowadzić proponowane działania:

1. Opracowanie krótkiego materiału przybliżającego mieszkańcom Strategię Rozwoju Gminy Mirzec na lata 2013-2020.

„Strategia Rozwoju Gminy Mirzec na lata 2013 – 2020”

2. Umieszczenie do pobrania w wersji elektronicznej na stronie internetowej gminy i w Biuletynie Informacji Publicznej (BIP) materiału przybliżającego zainteresowanym Strategię Rozwoju Gminy Mirzec.
3. Udzielanie przez władze samorządowe gminy wywiadów dla prasy lokalnej i regionalnej oraz lokalnych rozgłośni radiowych na temat zakończenia prac nad Strategią Rozwoju Gminy oraz sposobów realizacji jej zapisów.
4. Przekazanie bibliotekom publicznym oraz szkołom z terenu gminy wydrukowanego egzemplarza tekstu Strategii Rozwoju Gminy Mirzec na lata 2013-2020 wraz z nagraniem płytą CD, zawierającą materiał informacyjny przybliżający Strategię oraz jej pełny tekst.

Ważnym adresatem Strategii Rozwoju Gminy Mirzec jest również otoczenie jednostki, szczególnie:

1. Sąsiednie gminy,
2. Powiat starachowicki
3. Zarząd Województwa Świętokrzyskiego,
4. Organizacje samorządu gospodarczego o ponadlokalnym zasięgu,
5. Organizacje rządowe, samorządowe i pozarządowe o ponadlokalnym zasięgu (regionalnym i krajowym);
6. Potencjalni inwestorzy zainteresowani inwestycjami w gminie,
7. Zagraniczni partnerzy samorządowi Gminy Mirzec.

Ramy współpracy międzysektorowej i międzygminnej w zakresie realizacji Strategii Rozwoju Gminy Mirzec na lata 2013-2020 Partnerów, biorących udział w realizacji Strategii Rozwoju Gminy, można podzielić na trzy główne grupy (zgodnie z zasadą „trójkąta współpracy”):

- instytucje publiczne (władze samorządowe, instytucje użyteczności publicznej, agendy rządowe, przedsiębiorstwa komunalne),
- prywatni przedsiębiorcy i organizacje otoczenia biznesu (firmy, spółdzielnie, instytucje finansowe, izby gospodarcze, cechy rzemiosł, fundacje, stowarzyszenia gospodarcze),
- organizacje pozarządowe (towarzystwa i stowarzyszenia, fundacje, związki zawodowe, grupy nieformalne).

Praca zespołowa, partnerska na rzecz gminy wymaga od osób i organizacji pełnego zaangażowania i wiąże się z podejmowaniem ryzyka. Być „partnerem” oznacza w pełni odpowiadać za działania własne i tych, z którymi wspólnie podejmujemy decyzje.

Niezależnie od tego, czym zajmuje się partnerstwo lokalne, można określić zestaw zasad, ram postępowania, którymi powinno się ono kierować, jeśli jego działania mają być skuteczne:

- realizm – cele i terminy ich realizacji ustalane przez partnerów muszą być możliwe do osiągnięcia;
- pragmatyzm – zdając sobie sprawę z wagi dalekosiężnych planów, partnerstwo powinno poszukiwać wymiernych i szybko osiągalnych rozwiązań, jasno zdefiniowanych problemów;
- stosowność – metody pracy i zasoby muszą być dostosowane do wymogów konkretnych działań, partnerstwo musi umożliwiać osiąganie postępu w rozwoju lokalnym, przewyższanie kryzysów i osiąganie akceptowalnych rozwiązań;
- podzielenie wspólnej wizji przyszłości gminy, która rozwija się i wzbogaca wraz z realizacją projektów na rzecz rozwoju;
- otwartość i elastyczność pozwalające uczestniczyć jak największej liczbie osób w partnerstwie i gwarantujące jego zróżnicowany skład, to warunek jego pomysłowości i innowacyjności;
- wysłuchiwanie, szacunek i zaufanie, dzięki którym można przelamać potencjalne konflikty, uwzględnić różne punkty widzenia i osiągnąć prawdziwe porozumienie w miejsce pozornego konsensusu;
- wzajemne zrozumienie umożliwiające poznanie umiejętności i możliwości różnych partnerów i szybkie osiągnięcie najlepszej formy współdziałania i podziału obowiązków w konkretnych sytuacjach;
- zrozumienie i dostosowanie się do potrzeb różnych grup społecznych w celu zmobilizowania i uczynienia odpowiedzialnymi wszystkich mieszkańców gminy;
- przejrzystość działań i troska o informowanie, tak by wszyscy mogli uczestniczyć w działaniu i przez to zmieniać swoją mentalność;
- dyskusja nad rolą, funkcją i działaniami każdego z partnerów w celu wzmocnienia jego poparcia i zaangażowania;
- determinacja (na ogół ze strony kilku kluczowych osób) gwarantująca spójność Strategii jako całości i uniemożliwiająca rozpraszanie działań.

Ocena postępów we wdrażaniu strategii będzie dokonywana w cyklu rocznym i będzie oparta o zestaw bazowych wskaźników. Poniżej zaprezentowano wybrane rodzaje wskaźników, dostosowując ich charakter do rodzaju monitorowanego celu.

Tabela 29 Mierniki celów operacyjnych Strategii Rozwoju Gminy Mirzec

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Mierniki	Źródła danych
Podniesienie zaangażowania społecznego mieszkańców gminy oraz zapewnienie wysokiej jakości życia i usług publicznych	Rozwój kapitału ludzkiego i aktywizacja społeczna	⇒ Liczba zmodernizowanych placówek oświatowych ⇒ Liczba godzin zajęć dodatkowych zorganizowanych w szkołach gminnych ⇒ Liczba szkół, w których realizowane są zajęcia dodatkowe	⇒ własna baza danych ⇒ badania własne ⇒ badania własne
	Rozwój kultury oraz bogata oferta czasu wolnego	⇒ Liczba wybudowanych obiektów instytucji kultury ⇒ Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury kultury ⇒ Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych ⇒ Liczba nowych zajęć i kół zainteresowań	⇒ własna baza ⇒ własna baza ⇒ badania własne ⇒ badania własne
	Rozwój usług zdrowotnych i pomocy społecznej	⇒ Liczba wprowadzonych innowacji w sektorze ochrony zdrowia ⇒ Liczba osób korzystających ze świadczeń Ośrodka Pomocy Społecznej ⇒ Liczba organizacji pozarządowych prowadzących działalność w zakresie polityki społecznej ⇒ Liczba sprywatyzowanych ośrodków zdrowia	⇒ baza własna ⇒ baza własna ⇒ badania własne ⇒ badania własne
Stworzenie konkurencyjnej gospodarki i rolnictwa oraz przedsiębiorczości gminy poprzez specjalizację i rozwój usług	Tworzenie sprzyjających warunków dla przedsiębiorczości i rozwoju usług oraz wsparcie zatrudnienia na lokalnym rynku pracy	⇒ Liczba nowo powstałych firm w usługach ⇒ Liczba nowych miejsc pracy w Gminie	⇒ baza własna ⇒ dane własne
	Rozwój i promocja regionalnego pakietu turystycznego	⇒ Liczba pakietów turystycznych	⇒ badania własne
	Rozwój zrównoważonego rolnictwa opartego na specjalizacji i innowacyjności	⇒ Liczba wysoko specjalizowanych gospodarstw rolnych ⇒ Liczba gospodarstw ekologicznych – pozycja w rankingu gmin świętokrzyskich ⇒ Liczba gospodarstw agroturystycznych ⇒ Liczba założonych i utrzymanych w okresie obejmującym Strategię Rozwoju pozarolniczych działalności gospodarczych ⇒ Liczba inwestycji w gospodarstwach rolnych	⇒ badania własne ⇒ badania własne ⇒ badania własne ⇒ badania własne ⇒ badania własne

„Strategia Rozwoju Gminy Mirzec na lata 2013 – 2020”

Rozwój infrastruktury technicznej gminy oraz dbałość o środowisko naturalne podnoszące atrakcyjność inwestycyjną oraz poziom życia mieszkańców	Wykorzystanie potencjału i rozwój infrastruktury technicznej gminy	⇒ Długość zmodernizowanych dróg	⇒ baza własna
		⇒ Długość wybudowanych linii wodociągowych i kanalizacyjnych	⇒ baza własna
	Odnowa i dbałość o środowisko naturalne	⇒ Liczba i wartość inwestycji w ochronę powietrza, gleb i wód	⇒ badania własne
	Harmonia i ład przestrzenny	⇒ Długość zmodernizowanych chodników	⇒ badania własne
		⇒ Liczba wybudowanych chodników	⇒ badania własne
		⇒ Powierzchnia scalonych gruntów	⇒ baza własna

Źródło: Opracowanie własne

Dane dotyczące zaproponowanych powyżej wskaźników dostępne są w ramach oficjalnej statystyki i będą pozyskiwane m.in. z Banku Danych Regionalnych, sprawozdań gminnych oraz z określonych wydziałów Urzędu w Mircu.

11. Załączniki

Załącznik nr 1 – Wzór ankiet wykorzystanych podczas konsultacji społecznych

ANKIETA

Strategii Rozwoju Gminy Mirzec Konsultacje społeczne

Szanowni Państwo!

W związku rozpoczęciem prac nad opracowaniem Strategii Rozwoju Gminy Mirzec, zwracamy się do Państwa z prośbą o wypełnienie poniższej ankiety. Ankieta ma przede wszystkim określić odczucia mieszkańców na temat gminy, jej wad i zalet, jej dobrych i złych stron. Poświęcony przez Państwa czas pozwoli nam na realizację zadań gminy w zgodzie z Państwa oczekiwaniami.

Licząc na współpracę zapewniamy jednocześnie, że ankieta jest anonimowa, a wyniki będą podawane wyłącznie w formie zbiorczej.

Proszę o wyrażenie opinii na temat wskazanych elementów związanych z funkcjonowaniem gminy stawiając znak X w odpowiedniej rubryce. Podana skala oznacza następującą ocenę, gdzie 1 jest oceną najniższą, natomiast 5 jest oceną najwyższą.

Gospodarka						
Pytanie	1	2	3	4	5	Uwagi/uzasadnienie
Jak oceniasz warunki do prowadzenia działalności rolnej (czy organizowane są szkolenia, czy rolnicy mają dostęp do informacji na temat specjalizacji lub zmiany profilu upraw)?						
Jak oceniasz warunki prowadzenia działalności produkcyjnej (udogodnienia i ulgi dla przedsiębiorców, dostęp do informacji na temat zakładania własnej działalności)?						
Jak oceniasz atrakcyjność inwestycyjną obszaru gminy (cechy, dzięki którym jest atrakcyjna dla inwestorów z zewnątrz)?						
Jak oceniasz dostępność usług na terenie gminy (handel, punkty usługowe)?						
Jak oceniasz atrakcyjność turystyczną gminy? (ilość i jakość zabytków, miejsc atrakcyjnych pod względem przyrodniczym, stan środowiska naturalnego, obszary chronione i rezerwaty, ścieżki przyrodnicze i edukacyjne)						
Jak oceniasz poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej (baza noclegowa, gastronomiczna)						

Jak oceniasz działania promocyjne gminy, mającą na celu pozyskanie potencjalnych turystów?						
Zagospodarowanie przestrzenne oraz infrastruktura techniczna						
<i>Pytanie</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>Uwagi/uzasadnienie</i>
Jak oceniasz stan dróg w gminie?						
Jak oceniasz małą infrastrukturę drogową w gminie (ciągi pieszo-rowerowe, oświetlenie, przystanki, itp.)?						
Jak oceniasz komunikację zbiorową w gminie (linie autobusowe, transport bus, itp.) ?						
Jak oceniasz poziom rozwoju sieci wodociągowej?						
Jak oceniasz poziom rozwoju sieci kanalizacyjnej?						
Jak oceniasz dostęp do Internetu w Twojej miejscowości?						
Jak oceniasz estetykę przestrzeni publicznych w swojej miejscowości?						
Jak oceniasz stan środowiska naturalnego na terenie gminy?						
Jak oceniasz efektywność zagospodarowania przestrzeni w Gminie (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)?						
Ludność i zagadnienia społeczne						
<i>Pytanie</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>Uwagi/uzasadnienie</i>
Jak oceniasz poziom edukacji w gminie (np. jakość kształcenia)?						
Jak oceniasz liczbę obiektów oświatowych w gminie (przedszkola, szkoły)?						
Jak oceniasz dostępność zajęć dodatkowych dla uczniów, zajęcia wyrównawcze?						
Jak oceniasz możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy?						
Jak oceniasz poziom zaangażowania mieszkańców w sprawy społeczności lokalnej?						
Jak oceniasz poziom usług pomocy społecznej w Gminie?						
Jak oceniasz poziom obiektów na potrzeby mieszkań socjalnych?						
Jaka jest skala występowania w gminie alkoholizmu? (1-bardzo niska, 2-niska, 3-średnia, 4-wysoka, 5 -bardzo wysoka)						
Jaka jest skala występowania w gminie przemocy w rodzinie? (1-bardzo niska, 2-niska, 3-średnia, 4-wysoka, 5 -bardzo wysoka)						
Jak oceniasz dostępność do usług ochrony zdrowia w gminie (podstawowa opieka medyczna, apteki, stomatolog)?						
Jak oceniasz ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dzieci?						
Jak oceniasz ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla młodzieży?						
Jak oceniasz ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla seniorów?						
Jak oceniasz poziom rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjnej (boiska, place zabaw, parki, ławeczki itp.)?						

„Strategia Rozwoju Gminy Mirzec na lata 2013 – 2020”

Jak oceniasz jakość usług świadczonych przez obiekty kulturalne na terenie gminy? (świetlice, biblioteki)						
Jak oceniasz liczbę obiektów kulturalnych w gminie? (świetlice, biblioteki)?						
Jak oceniasz jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno – rozrywkowych odbywających się na terenie gminy?						

Czy jest Pani/Pan zadowolona(y) z życia w Gminie Mirzec: (proszę wpisać „x” w kratkę umieszczoną po lewej stronie)
Tak, dlatego nie planuję przeprowadzki do innego miejsca zamieszkania
Tak, ale warunki życia i perspektywy rozwoju zawodowego zmuszą mnie do zmiany miejsca zamieszkania w najbliższym czasie
Nie, w najbliższym czasie planuję się przeprowadzić
Nie, ale nie mam możliwości zmiany miejsca zamieszkania
Trudno powiedzieć

Proszę o wskazanie Pani/Pana zdaniem najważniejszych inwestycji/zadań/projektów koniecznych do zrealizowania lub najpilniejsze do poprawy w Gminie Mirzec do 2020 roku (proszę wpisać „x” w kratkę umieszczoną po lewej stronie)
Rozbudowa dróg gminnych
Poprawa stanu dróg i chodników
Budowa i modernizacja obiektów ochrony zdrowia
Budowa i modernizacja szkół i innych placówek oświatowych
Edukacja (zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży)
Rozwój turystyki
Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców
Poprawa zasobów i warunków mieszkaniowych
Budowa kanalizacji sanitarnej oraz dofinansowanie do przydomowych oczyszczalni ścieków lub zbiorników bezodpływowych
Budowa i modernizacja świetlic wiejskich
Odnowa danej wsi / rewitalizacja miejscowości /
Rozwój przedsiębiorczości
Poprawa dostępności do opieki zdrowotnej
Rozwój kultury
Inne, jakie?.....

Proszę o zaznaczenie 3 mocnych stron gminy Mirzec (proszę wpisać „x” w kratkę umieszczoną po lewej stronie)
Niskie bezrobocie
Wysokie walory środowiska przyrodniczego
Wysoki poziom edukacji
Dobra jakość dróg
Podmioty gospodarcze o znaczeniu ponadregionalnym
Duży udział sektora prywatnego w gospodarce
Dobre połączenie komunikacyjne z większymi miastami (PKP, linie autobusowe, busy)
Inne, jakie?.....

„Strategia Rozwoju Gminy Mirzec na lata 2013 – 2020”

Proszę o zaznaczenie 3 słabych stron gminy Mirzec (proszę wpisać „x” w kratkę umieszczoną po lewej stronie)	
	Niska inicjatywa społeczna
	Zły stan dróg
	Niewystarczająca infrastruktura komunalna (wodociągi, kanalizacja)
	Balagan urbanistyczny (chaos w zabudowie)
	Słaby dostęp do opieki medycznej
	Zbyt mała ilość miejsc w przedszkolach i punktach przedszkolnych
	Zanieczyszczenie środowiska
	Zbyt mała ilość bibliotek i świetlic wiejskich
	Niska konkurencyjność usług na rynku lokalnym
	Mała ilość zajęć pozalekcyjnych dla dzieci
	Inne, jakie?.....

Proszę o zaznaczenie 3 największych zagrożeń dla rozwoju obszaru gminy Mirzec (proszę wpisać „x” w kratkę umieszczoną po lewej stronie)	
	Bariery dla przedsiębiorczości (np. ograniczenia ze strony ochrony środowiska)
	Trudności budżetowe
	Niski przyrost naturalny
	Ucieczka ludzi młodych z obszarów wiejskich do większych miast
	Zaśmiecanie obszarów leśnych i degradacja środowiska naturalnego
	Wysoka konkurencyjność sąsiednich gmin
	Brak obszarów przeznaczonych bezpośrednio pod działalność inwestycyjną
	Brak inicjatywy społecznej
	Słaba jakość infrastruktury drogowej (dróg, chodników)
	Inne, jakie?.....

Proszę o zaznaczenie 3 szans rozwojowych dla obszaru gminy Mirzec (proszę wpisać „x” w kratkę umieszczoną po lewej stronie)	
	Środki z Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego
	Wysokie walory środowiska naturalnego
	Rozwój tzw. czystego przemysłu (przemysł wysokiej technologii) nie wpływającego negatywnie na stan środowiska naturalnego
	Agroturystyka i ekoturystyka
	Ośrodki uzdrowiskowe
	Przeznaczenie obszarów pod inwestycje w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego
	Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców w celu ochrony i wykorzystania walorów środowiska przyrodniczego na terenie gminy
	Rozwój małej przedsiębiorczości (handel, usługi)
	Inne, jakie?.....

„Strategia Rozwoju Gminy Mirzec na lata 2013 – 2020”

Proszę o podanie najpoważniejszych problemów związanych obecnie z jakością życia w gminie (czego brak/niedostatek/niewłaściwe funkcjonowanie jest odczuwalne najbardziej):

a.)

.....
.....
.....

b.)

.....
.....
.....

c.)

.....
.....
.....

d.)

.....
.....
.....

Proszę o przedstawienie pomysłów na poprawę jakości życia w gminie (co wpłynęłoby na polepszenie warunków życia w gminie, co ułatwiłoby funkcjonowanie):

a.)

.....
.....
.....

b.)

.....
.....
.....

c.)

.....
.....
.....

d.)

.....
.....
.....

Metryczka

Płeć:

kobieta mężczyzna

Wiek:

poniżej 25 lat 26-45 lat 46-60 lat 61 lat i więcej

Zatrudnienie:

uczeń/student rolnik przedsiębiorca osoba pracująca osoba bezrobotna

inne (jakie?)

Czy jesteś mieszkańcem Gminy Mirzec?

TAK

NIE

Serdecznie dziękujemy za udział w ankiecie!

Wszelkie pytania należy kierować do Pani Anny Piątek,
nr tel. 41 27 67 178 lub mailowo na adres: apiatek0@onet.eu na który to adres można przesyłać
wypełnione ankiety. Ankiety można również
składać do Sekretariatu Urzędu Gminy w Mircu lub wysłać na adres mailowy :ug_mirzec@poczta.onet.pl